

فصل ششم

اسناد

مقدمه

در این بخش فهرست کامل اسناد مهمی که از آغاز فعالیت اکو توسط کشورهای عضو به تصویب یا امضاء رسیده، و همچنین موافقت‌نامه‌ها و یادداشت تفاهم‌هایی که بین اکو و سایر سازمان‌ها و مجامع بین‌المللی امضاء شده را ملاحظه می‌فرمائید. سپس متن اسناد بنیادین اکو شامل عهدنامه از میر و متعلقات آن و بیانیه‌های سران درج می‌گردد. جهت آشنایی بیشتر خوانندگان محترم با زمینه‌های فعالیت اکو، جلد دوم کتاب سبز اکو شامل کلیه موافقت‌نامه‌ها، اساسنامه‌ها، و یادداشت تفاهم‌های مصوب امضاء شده اکو و مؤسسات و کارگزاری‌های تابعه آن بزودی منتشر خواهد شد.

۱. اسناد مهمی که از آغاز فعالیت اکو توسط کشورهای عضو به تصویب یا امضاء رسیده‌اند:

۱. عهدنامه از میر میان ایران، پاکستان و ترکیه در ۲۱ اسفند ۱۳۵۵ در تهران

۲. پروتکل ایجاد منطقه آزاد تجاری میان ایران، پاکستان و ترکیه در ۲۱ اسفند

۱۳۵۵ در تهران

۵. پروتكل مربوط به تعرفه‌های ترجیحی میان ایران، پاکستان، ترکیه در اولین

اجلاس سران اكو، ۲۹ بهمن ماه ۱۳۷۰، تهران

۶. دومین پروتكل اصلاحی عهدنامه از میر میان ایران، پاکستان، ترکیه، ۸ آذرماه

۱۳۷۱ در اسلام‌آباد

۷. اسناد الحاق اعضای جدید به اكو، ۸ آذر ماه ۱۳۷۱ در اسلام‌آباد

۸. برنامه عمل کویته در سومین اجلاس شورای وزیران، ۱۹ بهمن ماه ۱۳۷۱،

کویته پاکستان

۹. مقررات اجرایی اكو، ۱۹ بهمن ماه ۷۱، کویته

۱۰. روش اجرایی اكو، ۱۹ بهمن ماه ۷۱، کویته

۱۱. بیانیه مشترک دومین اجلاس سران اكو، ۱۶-۱۵ تیر ماه ۱۳۷۲، استانبول

۱۲. اعلامیه استانبول در مورد دورنمای درازمدت اكو، ۱۶-۱۵ تیرماه ۱۳۷۲ استانبول

۱۳. برنامه توسعه بخش حمل و نقل در منطقه اكو، ۶ آبان ماه ۱۳۷۲ آلماتی

۱۴. برنامه اكو در مورد کنترل مواد مخدر، ۴ بهمن ۱۳۷۴ عشق‌آباد، ترکمنستان

۱۵. بیانیه مشترک سومین اجلاس سران اكو، ۲۵ اسفند ۱۳۷۳ اسلام‌آباد

۱۶. اعلامیه اسلام‌آباد در سومین اجلاس سران اكو، ۲۵ اسفند ۱۳۷۳ اسلام‌آباد

۱۷. موافقت‌نامه تجارت ترانزیت، ۲۵ اسفند ماه ۱۳۷۳ اسلام‌آباد

۱۸. موافقت‌نامه تسهیلات روادید برای بازرگانان کشورهای اكو، ۲۵ اسفند ماه

۱۳۷۳ اسلام‌آباد

۱۹. موافقت‌نامه تأسیس و الحاق اعضای به خط کشتیرانی اكو، ۲۵ اسفند ماه ۱۳۷۳

۲۲. منشور مؤسسه فرهنگی اکو، ۲۵ اسفند ماه ۱۳۷۳ اسلام آباد

۲۳. منشور بنیاد علمی اکو، ۲۵ اسفند ماه ۱۳۷۳ اسلام آباد

۲۴. یادداشت تفاهم تأسیس شرکت بیمه اتکایی اکو، ۲۵ اسفند ماه ۱۳۷۳ اسلام آباد

۲۵. بیانیه مشترک چهارمین اجلاس سران، ۲۶ اردیبهشت ماه ۱۳۷۵، عشق آباد

۲۶. یادداشت تفاهم تجدید ساختار اکو، ۲۶ اردیبهشت ماه ۱۳۷۵، عشق آباد که

براساس آن اسناد زیر به تصویب رسید:

- عهدنامه تجدید نظر شده از میر

- نمودار سازمانی دبیرخانه

- نمودار تشکیلات اکو

- وضعیت حقوقی دبیرخانه

- موافقت نامه دولت میزبان

- مقررات مالی

- مقررات پرسنلی اکو و ضمائم مربوط به شرایط استخدام پرسنل و جدول

حقوق و مزایا

- ائین نامه اجرایی

- روش اجرایی طرح های اکو

- استراتژی همکاری اقتصادی

۲۷. امضای عهدنامه از میر و تصویب طرح اجرایی تجدید ساختار اکو ۲۴ شهریور

۲. موافقت‌نامه‌ها و یادداشت‌های تفاهم اکو با سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای

اکو در چهل و هشتمین اجلاس سالیانه مجمع عمومی در سال ۱۳۷۲ به عضویت ناظر سازمان ملل پذیرفته شد. پنجاهمین اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل در آذر ماه سال ۱۳۷۳ قطعنامه‌ای را در زمینه همکاری اکو و سازمان ملل تصویب نمود. به منظور اجرای برنامه‌های توافق شده اکو، روابط نهادینه میان اکو و دیگر سازمان‌های منطقه‌ای و بین‌المللی در داخل و خارج سیستم سازمان ملل برقرار گردیده است. این روابط عبارتند از:

۱. امضای یادداشت تفاهم با کمیسیون اقتصادی - اجتماعی آسیا و اقیانوسیه

(اسکاپ) در ۱۶ تیر ماه ۱۳۷۲ در استانبول

۲. امضای یادداشت تفاهم با بانک توسعه اسلامی در ۱۶ تیر ماه ۱۳۷۲ استانبول

۳. امضای موافقت‌نامه با سازمان توسعه صنعتی سازمان ملل (یونیدو) در ۶

بهمن ماه ۱۳۷۳، تهران

۴. یادداشت تفاهم با صندوق کودکان سازمان ملل (یونیسف) در ۶ بهمن ماه ۱۳۷۳،

تهران

۵. یادداشت تفاهم با سازمان کنفرانس اسلامی در ۹ مهر ماه ۱۳۷۳، نیویورک

۶. یادداشت تفاهم با صندوق جمعیت سازمان ملل در ۱۳ مهر ماه ۱۳۷۳، نیویورک

۷. امضای یادداشت تفاهم با برنامه عمران ملل متحد در ۲۵ اسفند ۱۳۷۳، اسلام‌آباد

۸. امضای یادداشت تفاهم با برنامه کنترل بین‌المللی مواد مخدر سازمان ملل در ۲۵

اسفند ۱۳۷۳، اسلام‌آباد

۹. یادداشت تفاهم با سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی سازمان ملل (یونسکو) در

۳. متن کامل اسناد بنیادین اکو

متن اولیه عهدنامه از میر (اسفند ۱۳۵۵ - مارس ۱۹۷۷)

اعلیحضرت شاهنشاه ایران و حضرت رئیس جمهوری اسلامی پاکستان و حضرت رئیس
جمهوری ترکیه

با یادآوری تصمیمی که در کنفرانس سران سه مملکت به تاریخ بیستم و بیست و یکم
ژوئیه ۱۹۶۴ در استانبول اتخاذ گردید و به موجب آن «همکاری عمران منطقه‌ای» به منظور
اهتمام بیشتر در عمران از طریق تشریک مساعی مؤثر و پیگیر براساس منطقه‌ای ایجاد گردید؛
- با ملاحظه اینکه اساس استوار تشریک مساعی که مولود پیوندهای نیرومند فرهنگی و
تاریخی است بر اثر پیدایش «همکاری عمران منطقه‌ای» استحکام یافته است؛

- با عزم به گسترش همکاری خود در کلیه امور؛

- با توجه به اینکه از زمان استقرار «همکاری عمران منطقه‌ای» تاکنون دگرگونی‌های
مهمی در جهان و بویژه در منطقه به وجود آمده که ایجاب می‌کند وظایف این سازمان در
چارچوب این دگرگونی‌ها مورد تجدید نظر واقع شده و بر مبنای قانونی مناسبی استوار گردد؛
- با تصدیق به لزوم افزایش و گسترش همکاری در پرتو تجارب گذشته و نظام متغیر
اقتصادی جهان؛

- با تأیید مجدد عزم خود به پیشبرد ثبات سیاسی و امنیت در منطقه به نحوی که
ملت‌های آنان بتوانند مساعی خویش را برای نیل به سطح بالاتری از رشد اقتصادی و اجتماعی
در صلح و آرامش متمرکز سازند؛

- با در نظر گرفتن اینکه در اعلامیه ۲۱-۲۲ آوریل ۱۹۷۶ کنفرانس سران سه کشور در

تعريف و تشریح نمایند و بدین منظور نمایندگان تام‌الاختیار خود را به شرح زیر تعیین کردند:

اعلیحضرت شاه ایران:

آقای عباسعلی خلعبتیری وزیر امور خارجه

حضرت رئیس جمهوری اسلامی پاکستان:

آقای عزیز احمد وزیر مشاور در امور دفاع و خارجه

حضرت رئیس جمهوری ترکیه:

آقای احسان صبری چاگلایانگیل وزیر امور خارجه.

این نمایندگان پس از مبادله اختیارنامه‌های خود که در کمال صحت و اعتبار بود به شرح

زیر موافقت نمودند.

تعريفات

● ماده اول

در این عهدنامه اصطلاحات ذیل جز در مواردی که به اقتضای متن مفهوم دیگری از آنها

افاده شود دارای معانی زیر خواهند بود.

۱. دولت‌های عضو - یعنی دولت‌های ایران و پاکستان و ترکیه.

۲. حکومت‌های عضو - یعنی حکومت شاهنشاهی ایران و حکومت جمهوری

اسلامی پاکستان و حکومت جمهوری ترکیه.

۳. منطقه - یعنی سرزمین‌های ایران و پاکستان و ترکیه.

۴. همکاری عمران منطقه‌ای (آر.سی.دی) - یعنی سازمانی که در این عهدنامه

۷. دبیرکل - یعنی دبیرکل همکاری عمران منطقه‌ای.
۸. دبیرخانه - یعنی دبیرخانه همکاری عمران منطقه‌ای.
۹. عهدنامه - یعنی عهدنامه حاضر که بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری اسلامی پاکستان و دولت جمهوری ترکیه منعقد گردیده است.

اصول و مبانی تشریک مساعی

● ماده دوم

دولت‌های عضو به موجب عهدنامه حاضر همکاری عمران منطقه‌ای را به عنوان سازمانی به منظور تأمین همکاری اقتصادی و فنی و فرهنگی میان خود تأسیس می‌کنند و برای نیل به این مقصود درباره اصول ذیل توافق نمودند:

الف) گسترش بازار بین دول عضو از طریق تأمین دسترسی آزادانه‌تر به بازارهای یکدیگر.

ب) ترغیب به ایجاد شرایط و احوال مساعد در هر یک از دول عضو برای رشد مداوم اقتصادی به منظور تأمین ترقی مستمر سطح زندگی مردم.

ج) تحکیم همبستگی‌های فرهنگی و علائق معنوی و برادرانه‌ای که مردم دول عضو را از مجاری اجتماعی و فرهنگی به یکدیگر پیوند می‌دهد.

د) کمک به افزایش تجارت جهان و مجاهدات برای محو سیاست‌های غیرمنصفانه بازرگانی که برای کشورهای روبه رشد شرایط تجارتي نامساعد به بار آورده است از

طریق اتخاذ روشی مشترک در مجامع بین‌المللی.

۱۴۴ / سازمان همکاری اقتصادی (اكو)

غير تعرفه‌اي در داخل منطقه طی مدت ده سال به عمل خواهند آورد. دولت‌هاي عضو هم‌زمان با عهدنامه حاضر پروتکلی درباره کیفیت تأمین تجارت آزاد همکاری عمران منطقه‌اي منعقد خواهند نمود.

● ماده چهارم

تشریک مساعی صنعتی بین دولت‌هاي عضو با ایجاد طرح‌هاي مشترک براساس بازار منطقه و از طریق همکاری در صنایع و تخصص در تولید اجزاء و قطعات صورت خواهد گرفت. دولت‌هاي عضو تدابیر مؤثر برای تأمین گردش هرچه بیشتر محصولات طرح‌هاي مشترک در داخل منطقه به عمل خواهند آورد.

طرح‌هاي مشترکی که در آینده ایجاد می‌شود مبتنی بر رهنمودهاي ذیل و دیگر رهنمودهايی خواهد بود که دولت‌هاي عضو تعیین خواهند کرد:

الف) ایجاد طرح‌هاي مشترک صنعتی بویژه در صنایعی مورد تشویق قرار خواهد گرفت که اقتصادشان براساس منطقه‌اي قابل دوام باشد.

ب) به طرح‌هاي مشترک آر.سی.دی امتیازهاي مالی مشابه با امتیازهايی که برای صنایع ملی با اهمیت و کیفیت مشابه قائل می‌شوند، داده شود.

اقدام هم‌بسته برای تجارت و صنعت به نحوی به عمل آید که تولید و مبادله کالاهای صنعتی مکمل یکدیگر باشند.

● ماده پنجم

● ماده ششم

سازمان هم‌بسته بیمه اتکایی همکاری عمران منطقه‌ای هرچه زودتر به یک شرکت بیمه اتکایی همکاری عمران منطقه‌ای تبدیل خواهد گردید.

● ماده هفتم

دولت‌های عضو، برای ترویج جهانگردی در داخل منطقه، تدابیر مقتضی اتخاذ خواهند کرد و حتی‌الامکان برای تشویق جهانگردی بین‌المللی در منطقه اقدام مشترک معمول خواهند داشت و هم‌چنین دولت‌های عضو برای تشویق جهانگردی بطور اعم و جهانگردی گروهی بالاخص در منطقه در مقررات مالی و تشریفات مسافرت تسهیلاتی فراهم خواهند ساخت.

● ماده هشتم

دولت‌های عضو کلیه اقدامات لازم را از لحاظ برقراری و خدمات مؤثر پستی و تلفنی و تلگرافی و تلکس در داخل منطقه به عمل خواهند آورد.

● ماده نهم

دولت‌های عضو یک شبکه حمل و نقل مؤثر در منطقه پیش‌بینی خواهند نمود و برای احداث و اتمام و اصلاح راههای اصلی و راههای آهن که دول عضو را به یکدیگر مربوط می‌سازد اولویت قائل خواهند شد.

● ماده یازدهم

دولت‌های عضو، به منظور تسهیل و گسترش مسافرت‌های هوایی و حمل کالا با هواپیما در منطقه همکاری نزدیکتری بین شرکت‌هایی هواپیمایی خود برقرار خواهند ساخت.

● ماده دوازدهم

دولت‌های عضو کمک‌های فنی و تخصصی را در رشته‌های مختلف برای یکدیگر تأمین خواهند کرد و برای این منظور، یک برنامه همکاری فنی آر.سی.دی که وافی به تأمین احتیاجات دولت‌های عضو باشد، به موقع اجرا گذارده خواهد شد.

● ماده سیزدهم

دولت‌های عضو، به منظور تأمین احتیاج روزافزون به کادر فنی در منطقه گاه‌به‌گاه مؤسساتی برای تعلیم و تربیت و کارآموزی، بر مبنای منطقه‌ای ایجاد خواهند کرد.

● ماده چهاردهم

برای ایجاد ذخیره‌ای از افراد خیلی ماهر و نیروی انسانی علمی و فنی و تقویت و تحکیم مؤسسات علمی و تحقیقاتی در دول عضو، یک بنیاد علمی همکاری عمران منطقه‌ای که مرکز آن در اسلام‌آباد باشد، تأسیس خواهد شد.

● ماده پانزدهم

● ماده شانزدهم

دول عضو کلیه تدابیر لازم را برای همکاری فرهنگی بین خود معمول خواهند داشت. این همکاری باید در اصل متوجه پیشبرد حسن نیت و یکدلی در میان مردم منطقه شده و شناسایی و آگاهی از میراث فرهنگی مشترک را در وجدان اجتماعی آنها به وجود آورد.

● ماده هفدهم

برای اشاعه اطلاعات و ایجاد تماس و تفاهم بیشتر بین مردم دول عضو آژانس‌های اطلاعاتی آنها همکاری نزدیکتری بین خود برقرار خواهند ساخت

● ماده هیجدهم

مفاد عهدنامه حاضر به هر نوع همکاری دیگری که متقابلاً مورد توافق دول عضو قرارگیرد تسری خواهد یافت.

رویه و سیاست

● ماده نوزدهم

دول عضو کلیه تدابیر و رویه‌هایی را که برای نیل به هدف‌های این عهدنامه لازم باشد اتخاذ خواهند کرد.

● ماده بیستم

● ماده بیست و یکم

مقامات برنامه‌ریزی و مالی و در موارد ضروری سایر مقامات صلاحیت‌دار سه دولت عضو برای تسهیل نیل به هدف‌های آر.سی.دی تماس نزدیک بین خود برقرار خواهند نمود.

● ماده بیست و دوم

دولت عضو متفقاً خواهند کوشید در مجامع بین‌المللی کمک‌های مؤثری در جهت رفع موانع بازرگانی و سایر مشکلاتی که در راه استقرار یک نظام اقتصادی عادلانه‌تر در جهان وجود دارد به عمل آورند.

ارکان همکاری عمران منطقه‌ای

● ماده بیست و سوم

وظیفه محوله به همکاری عمران منطقه‌ای را ارکان ذیل انجام خواهند داد:

۱. شورا

الف) شورای وزیران.

ب) شورای قائم مقامان.

۲. شورای برنامه‌ریزی منطقه‌ای

۳. کمیته‌های فنی.

۴. دبیرخانه

۵. سازمان‌های تخصصی.

● ماده بیست و چهارم

شورای وزیران هیأت اصلی تعیین‌کننده رویه و مشی و تصمیم‌گیرنده همکاری عمران منطقه‌ای خواهد بود که متشکل است از وزرای امور خارجه دول عضو یا دیگر نمایندگان که مقام وزارت داشته باشند و از طرف دول عضو معین گردند. شورای وزیران لااقل سالی یکبار متناوباً در سرزمین یکی از دول عضو تشکیل جلسه خواهد داد. شورای وزیران آئین‌نامه داخلی خود را تنظیم خواهد نمود.

● ماده بیست و پنجم

شورای قائم مقامان متشکل خواهد بود از معاون وزارت امور خارجه ایران و سفیر پاکستان و سفیر ترکیه در ایران. شورای مزبور جز در مواقعی که شورای وزیران اجلاس می‌کند به عنوان رکن دائمی از طرف وزیران و به نام آنان رویه و خط‌مشی را تعیین و موضوعاتی را که مستلزم اتخاذ تصمیم توسط دول عضو باشد تنظیم می‌کند و در امور مربوط به اجرای تصمیمات شورای وزیران اقدامات مقتضی به عمل می‌آورد. شورای قائم مقامان مرتباً و به دفعاتی که ضروری باشد در تهران اجلاس می‌نماید. ریاست شورای قائم مقامان طبق آئین‌نامه داخلی مصوبه وزیران - به نوبت و به ترتیب حروف الفبا به عهده یکی از دول عضو خواهد بود.

● ماده بیست و ششم

شورای برنامه‌ریزی منطقه‌ای مرکب خواهد بود از رؤسای سازمان‌های برنامه دول عضو و یا نمایندگانی دارای همان اختیارات که تعیین و معرفی شوند و حداقل سالی یکبار در مرکز

● ماده بیست و هفتم

برای بررسی موضوعات مربوطه کمیته‌های فنی مختلفی بوجود خواهد آمد.
گزارش این کمیته‌ها به شورای قائم مقامان ارسال خواهد شد و شورای قائم مقامان
گزارش‌های مزبور را برای ملاحظه شورای برنامه‌ریزی منطقه‌ای خواهد فرستاد.
در حال حاضر کمیته‌هایی در رشته‌های ذیل تشکیل خواهد شد:

اول: کمیته صنعت.

دوم: کمیته نفت و مواد پتروشیمیایی.

سوم: کمیته بازرگانی.

چهارم: کمیته حمل و نقل و ارتباطات.

پنجم: کمیته همکاری‌های فنی و علوم اداری.

ششم: کمیته امور فرهنگی.

هفتم: کمیته جهانگردی و اطلاعات.

تعداد و موضوع کمیته‌ها ممکن است گاه به گاه از طرف شورای وزیران تغییر داده شود.

● ماده بیست و هشتم

دبیرکل بر دبیرخانه ریاست تام دارد و توسط شورای وزیران منصوب می‌شود. مقام
دبیرکلی به نوبت و به ترتیب حروف الفبا به عهده یکی از دول عضو خواهد بود و مدت تصدی
آن چهار سال می‌باشد.

سازمان‌ها و مؤسسات تخصصی همکاری عمران منطقه‌ای و برنامه‌ها و فعالیت‌ها و

منخرج و هزینه‌ها خود و ادارات تابعه یک بودجه مرکزی خواهد داشت. این بودجه را سه دولت عضو متساویاً تأمین خواهند کرد.

کلیه کارکنان دبیرخانه کارمندان بین‌المللی تمام وقت تلقی می‌شوند و حقوق و فوق‌العاده خود را از محل بودجه مرکزی دبیرخانه دریافت می‌نمایند. در موقع انتصاب کارمندان دبیرخانه توزیع جغرافیایی براساس مساوات رعایت می‌شود. دول عضو موافقت‌نامه‌ای درباره وضع حقوقی دبیرخانه امضاء خواهند نمود که ضمیمه این عهدنامه خواهد بود. وظایف دبیرخانه به شرح زیر می‌باشد:

۱. تهیه طرح و تنظیم برنامه فعالیت‌ها جهت تسلیم به دول عضو.
۲. حفظ تماس با حکومت دولت‌های عضو از طریق مجاری مقتضی به منظور تعقیب پیشرفت اجرای تصمیمات شورای وزیران و برای موضوعات و امور دیگری که به سازمان (همکاری عمران منطقه‌ای) مربوط می‌شود.
۳. عمل کردن به عنوان مقام تمرکزدهنده در مورد کلیه مسائل و موضوعات مربوط به همکاری عمران منطقه‌ای.
۴. عمل کردن به عنوان مقام اطلاعاتی در مورد فعالیت‌های همکاری عمران منطقه‌ای.
۵. تهیه خلاصه گزارش سالانه درباره فعالیت‌های همکاری عمران منطقه‌ای برای تسلیم آن به شورای وزیران.
۶. حفظ تماس نزدیک با کلیه مؤسسات و سازمان‌های تخصصی همکاری عمران منطقه‌ای.

۹. انجام وظیفه در مقام حافظ اسناد و مطالعات و گزارش‌های همکاری عمران منطقه‌ای.

۱۰. انجام وظایف دیگری که ممکن است شورای وزیران به آن محول کند.

● ماده سی‌ام

در بعضی از رشته‌های خاص همکاری سازمان‌ها و مؤسسات تخصصی بوجود خواهد آمد.

در حال حاضر مؤسسات و سازمان‌های تخصصی در رشته‌های زیر ایجاد خواهد شد:

- مؤسسه فرهنگی همکاری عمران منطقه‌ای که مرکز آن در تهران بوده و در دول عضو شعباتی خواهد داشت.

- خدمات کشتیرانی همکاری عمران منطقه‌ای در استانبول.

- اطاق بازرگانی و صنایع همکاری عمران منطقه‌ای.

- مرکز بیمه همکاری عمران منطقه‌ای در کراچی.

سازمان هم‌بسته بیمه اتکایی همکاری عمران منطقه‌ای در استانبول.

تعداد و ماهیت و موضوع این سازمان‌ها ممکن است گاه به گاه از طرف شورای وزیران

تغییر یابد. کلیه سازمان‌های تخصصی موظف‌اند که:

۱. گزارش‌های سالانه فعالیت‌های خود را به دبیرکل تسلیم کنند.

۲. در مورد تصمیمات متضمن رویه و خط‌مشی قبلاً از دبیرکل کسب مجوز کنند.

۳. با حکومت دول عضو از طریق دبیرخانه مکاتبه نمایند.

تأمین خواهد گردید و طبق تصویب شورای وزیران و به موجب آیین‌نامه مالی که به تصویب شورای وزیران می‌رسد مورد استفاده واقع خواهد شد. دبیرکل هر سال گزارشی از درآمد و هزینه بودجه متمرکز تسلیم شورای وزیران خواهد کرد.

مقررات عمومی

● ماده سی و دوم

کلیه تصمیمات به اتفاق آراء اتخاذ می‌شود.

● ماده سی و سوم

سازمان همکاری عمران منطقه‌ای دارای شخصیت حقوقی خواهد بود.

● ماده سی و چهارم

انگلیسی زبان رسمی سازمان همکاری عمران منطقه‌ای می‌باشد.

● ماده سی و پنجم

سازمان می‌تواند با سازمان‌های بین‌المللی منطقه‌ای همکاری نزدیک برقرار کند.

چگونگی و حدود این همکاری را شورای وزیران تعیین خواهد کرد.

● ماده سی و ششم

۱۵۴ / سازمان همکاری اقتصادی (اكو)

موافقت‌نامه‌ای خواهد بود که بین دول عضو و دولت متقاضی منعقد خواهد گردید و چنین موافقت‌نامه‌ای به کلیه دول عضو تسلیم می‌گردد تا طبق قوانین اساسی و مقررات مربوطه هر یک به تصویب برسد.

● ماده سی و هفتم

حکومت هر یک از دول عضو می‌تواند پیشنهادهاتی برای تجدیدنظر در عهدنامه حاضر یا اصلاحاتی در آن به شورای وزیران تسلیم نماید. موارد تجدیدنظر و اصلاحات ناشی پس از تأیید شورای وزیران و تصویب دول عضو طبق قوانین اساسی و مقررات مربوطه هر یک به موقع اجرا گذارده خواهد شد.

مقررات نهایی

● ماده سی و هشتم

عهدنامه طبق قوانین اساسی و مقررات مربوطه دول عضو به تصویب خواهد رسید و اسناد تصویب به دولت شاهنشاهی ایران سپرده خواهد شد تا رونوشت مصدق آن را برای سایر دول عضو و برای دبیرخانه ارسال دارد.

عهدنامه از تاریخ تسلیم آخرین سند تصویب به دولت شاهنشاهی ایران لازم‌الاجرا خواهد بود.

عهدنامه حاضر در چهار نسخه اصلی به زبان انگلیسی تنظیم گردید و هر چهار متن متساویاً معتبر است.

عباسعلی خلعتبری - وزیر امور خارجه ایران
عزیز احمد - وزیر مشاور در امور دفاع و خارجه پاکستان
احسان صبری چاگلایانگیل - وزیر امور خارجه ترکیه
وزیر امور خارجه ایران وزیر مشاور در امور دفاع و خارجه پاکستان وزیر امور خارجه
ترکیه

عهدنامه از میر مورخ ۲۴ شهریور ۱۳۷۵ - ۱۵ سپتامبر ۱۹۹۶

مقدمه

دولت‌های کشور اسلامی افغانستان، جمهوری آذربایجان، جمهوری اسلامی ایران،
جمهوری قزاقستان، جمهوری قرقیزستان، جمهوری اسلامی پاکستان، جمهوری تاجیکستان،
جمهوری ترکیه، ترکمنستان و جمهوری ازبکستان:
- بایادآوری عهدنامه از میر که ابتدا در ۱۲ مارس ۱۹۷۷ توسط ایران، پاکستان و ترکیه
امضاء و در سالهای ۱۹۹۰ و ۱۹۹۲ اصلاح گردید، به عنوان منشور بنیادی سازمان همکاری
اقتصادی (ا.ک.و)،

- با آگاهی از پیوندهای کهن تاریخی و فرهنگی میان مردم کشورهایشان،
- با اذعان به اینکه صلح و ثبات یکی از پیش‌نیازهای همکاری اقتصادی را تشکیل

می‌دهد،

- با اعلام تعهد و پایبندی به منشور ملل متحد، اهداف و اصول آن که اساس همکاری

سازنده میان تمام مردم را فراهم می‌آورد،

- با تأیید مجدد تصمیم خود برای ادامه همکاری اقتصادی منطقه‌ای براساس نیازهای مشترک و باتوجه به تغییرات صورت گرفته در عرصه اقتصاد جهانی و آثار آن بر کشورهای عضو اكو،

- تصمیم گرفته‌اند مفاد عهدنامه از میر را به عنوان منشور سازمان همکاری اقتصادی بازنگری کنند و بدین منظور نمایندگان تام‌الاختیاری را منصوب کردند و این نمایندگان پس از مبادله اختیار نامه‌های خود که در کمال صحت اعتبار بود، به شرح زیر موافقت نمودند:

ماده ۱: تعاریف

در این عهدنامه اصطلاحات زیر، جز در مواردی که در متن به نحو دیگری مقرر شده باشد، دارای معانی ذیل خواهد بود:

- الف) «سازمان» یعنی سازمان همکاری اقتصادی که منبعاكو نامیده می‌شود.
- ب) «دول عضو» یعنی دولت‌های عضو سازمان همکاری اقتصادی.
- ج) «ناظران» یعنی دولت‌ها یا سازمان‌هایی که از سوی سازمان همکاری اقتصادی وضعیت ناظر به آنها اعطا می‌شود.
- د) «طرف‌های گفتگو» یعنی دولت‌ها یا سازمان‌هایی که اكو در زمینه‌های موردعلاقه مشترک با آنها روابط مشاوره‌ای دارد.
- ه) «منطقه اكو» یعنی سرزمین‌های کشورهای عضو.
- و) «اجلاس سران» یعنی اجلاس رؤسای کشورها/دولت‌های عضو اكو.
- ح) «شورای وزیران» یعنی شورای وزیران سازمان همکاری اقتصادی.

ک) «مؤسسات تخصصی» یعنی مؤسسات اکو که با تصمیم دولت‌های عضو با شخصیت حقوقی و مدیریت مستقل و برای ارتقاء همکاری نزدیک میان خود در زمینه‌های اجتماعی، فرهنگی، فنی و علمی با هماهنگی با دبیرخانه ایجاد شده‌اند.

ل) «نهادهای منطقه‌ای» یعنی مؤسسات اقتصادی، تجاری و مالی اکو با بودجه خودکفا، شخصیت حقوقی و مدیریت مستقل که برای ارتقاء رشد اقتصادی منطقه اکو از طریق فراهم نمودن تسهیلات مالی و تجاری و سرمایه‌گذاری در داخل اکو ایجاد شده‌اند.

م) «دبیرخانه» یعنی دبیرخانه سازمان همکاری اقتصادی مستقر در تهران که منبع «مقر» نامیده می‌شود.

ن) «دبیرکل» یعنی دبیرکل سازمان همکاری اقتصادی.

س) «دولت/کشور میزبان» یعنی کشور/دولت جمهوری اسلامی ایران.

ماده ۲: اهداف

اهداف سازمان به قرار ذیل خواهد بود:

الف) ارتقاء شرایط برای توسعه اقتصادی پایدار و بر این اساس افزایش سطح زندگی و رفاه در کشورهای عضو از طریق بسیج امکانات بالقوه اقتصادی و اجتماعی منطقه.

ب) اتخاذ تدابیری برای حذف تدریجی موانع تجاری در منطقه اکو و گسترش تجارت درون منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای با عنایت به تجربیات دیگر مناطق و روندهای

د) فراهم آوردن شرایط ادغام تدریجی و آرام اقتصاد کشورهای عضو با اقتصاد جهانی برای تأمین مشارکت کامل آنها در روند جهانی شدن اقتصاد.

ه) ارتقاء همکاری منطقه‌ای فعال و کمک متقابل در زمینه‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، فنی و علمی.

و) تسریع در توسعه زیربنای حمل و نقل و ارتباطات که کشورهای عضو را با یکدیگر و جهان خارج متصل می‌کند.

ز) ارتقاء همگرایی فعالیت‌های بخش عمومی و خصوصی با تأکید بر آزادسازی اقتصادی و خصوصی‌سازی به منظور مشارکت فزاینده بخش خصوصی در توسعه اقتصادی منطقه‌ای از طریق پروژه‌های سرمایه‌گذاری مشترک و سرمایه‌گذاری‌ها.

ح) تهیه برنامه مشترک برای توسعه منابع انسانی در منطقه اکو.

ط) تشدید بسیج و بهره‌برداری از منابع طبیعی منطقه اکو بویژه منابع انرژی.

ی) افزایش تلاش‌ها برای بهره‌برداری مؤثر از امکانات بالقوه صنعتی و کشاورزی در منطقه اکو.

ل) تسهیل همکاری در زمینه‌های زیست محیطی و حفاظت از محیط‌زیست در منطقه اکو.

م) ارتقاء روابط و همکاری براساس منافع متقابل بین اکو و دیگر سازمان‌های منطقه‌ای و بین‌المللی و همچنین مؤسسات مالی بین‌المللی.

ن) تحکیم بیشتر پیوندهای تاریخی و فرهنگی در میان مردم منطقه اکو و همچنین تبادلات توریستی.

الف) حاکمیت مساوی کشورهای عضو که با حسن نیت و براساس منافع متقابل بدون لطمه زدن به تعهدات دوجانبه و بین‌المللی خود، تعهداتی را که به موجب این عهدنامه برعهده دارند ایفا خواهند کرد.

ب) پیوند دادن طرح‌های توسعه اقتصادی ملی با اهداف آتی و درازمدت اکو درحدامکان

ج) تلاش مشترک برای دستیابی آزادتر به بازارهای خارج از منطقه اکو برای موادخام و کالاهای تمام شده کشورهای عضو.

د) بهره‌برداری مؤثر از مؤسسات، موافقت‌نامه‌ها و ترتیبات همکاری اکو با دیگر سازمان‌های منطقه‌ای و بین‌المللی از جمله مؤسسات مالی چندجانبه.

ه) فعالیت مشترک کشورهای عضو به منظور اتخاذ یک رهیافت هماهنگ برای ارتقاء مشارکت آنها در ترتیبات منطقه‌ای و جهانی.

و) همکاری میان کشورهای عضو برای پیگیری استراتژی‌های مبنی بر دیدگاه‌های واقع‌بینانه و تدریجی، با توجه به امکانات و منابع بالقوه در منطقه اکو و همچنین تفاوت سطح توسعه اقتصادی اعضاء و با عنایت خاص به توافقت‌نامه‌های و ترتیبات حاصله با دیگر مؤسسات منطقه‌ای و بین‌المللی.

ز) تبادلات آموزشی، علمی، فنی و فرهنگی.

ماده ۴: اجلاس سران کشورها / دولت‌ها

رؤسای کشورها/ دولت‌های عضو هر دو سال یکبار و در صورتی که توسط کشورهای

ماده ۵: ساختار سازمانی اکو

ارکان اصلی اکو عبارت خواهند بود از شورای وزیران، شورای نمایندگان دائم، شورای برنامه‌ریزی منطقه‌ای، دبیرخانه و مؤسسات تخصصی در زمینه‌های خاص همکاری، مؤسسات منطقه‌ای و کمیته‌های موقت و خاص نیز می‌تواند با تصمیم شورای وزیران ایجاد گردد.

ماده ۶: شورای وزیران (COM)^۱

شورای وزیران عالی‌ترین رکن سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری اکو خواهد بود. شورای وزیران متشکل است از وزرای خارجه کشورهای عضو یا دیگر نمایندگان که مقام وزارت داشته باشند و از طرف دولت‌های عضو معرفی گردند. شورای وزیران حداقل سالی یکبار متناوباً در سرزمین کشورهای عضو تشکیل جلسه می‌دهد.

اجلاس‌های فوق‌العاده شورا نیز می‌تواند در سرزمین کشورهای عضو یا در هر مکان مورد توافق اعضاء برگزار گردد. شورای وزیران در صورت لزوم پیشنهاد تشکیل اجلاس‌های سایر وزراء را برای تنظیم برنامه‌ها و طرح‌هایی در زمینه‌های مربوط به کار آنها از طریق اجلاس‌های بخشی و مشترک وزارتی ارائه می‌دهد.

ماده ۷: شورای نمایندگان دائم (CPR)^۲

شورای نمایندگان دائم یک رکن دائمی خواهد بود که به استثنای زمانی که شورای وزیران جلسه دارد، از طرف و به نام شورای وزیران مسئول اجرای خط‌مشی‌های آن شورا برای تنظیم موضوعاتی که باید توسط کشورهای عضو نسبت به آن تصمیم‌گیری شود و اقدامات مقتضی

ماده ۸: شورای برنامه‌ریزی منطقه‌ای (RPC)^۱

شورای برنامه‌ریزی منطقه‌ای از رؤسای سازمان‌های برنامه‌ریزی یا سازمان‌های مشابه که از سوی کشورهای عضو معرفی می‌گردند تشکیل می‌شود و دست کم سالی یک‌بار قبل از اجلاس شورای وزیران به ریاست نماینده کشوری که ریاست شورای وزیران را برعهده دارد در مقر سازمان تشکیل جلسه می‌دهد. شورای برنامه‌ریزی منطقه‌ای برنامه‌های عملی برای تحقق اهداف سازمان را همراه با بررسی برنامه‌های گذشته و ارزیابی نتایج حاصله تهیه و به شورای وزیران تقدیم می‌کند. شورای برنامه‌ریزی در انجام وظیفه خود از دبیرخانه کمک خواهد گرفت. این شورا می‌تواند ایجاد مؤسسات منطقه‌ای و کمیته‌های ویژه در زمینه‌های دارای اولویت برای همکاری را به شورای وزیران پیشنهاد دهد.

ماده ۹: دبیرخانه

۱. دبیرخانه متشکل از دبیرکل و کارکنان مورد نیاز سازمان می‌باشد. مقر دبیرخانه در تهران خواهد بود و طبق مفاد «موافقت‌نامه کشور میزبان» که پس از تأیید شورای وزیران به امضاء وزیر خارجه کشور میزبان و دبیرکل رسیده است، انجام وظیفه می‌کند.

۲. دبیرکل توسط شورای وزیران برای یک دوره غیرقابل تمدید سه ساله از میان نامزدهای معرفی شده توسط کشورهای عضو براساس لیاقت، تجربه و شرایط مندرج در مقررات استخدامی دبیرخانه اکو انتخاب و معرفی خواهد شد.

دبیرکل به عنوان بالاترین رئیس اجرایی سازمان، در مقابل شورای وزیران نسبت به تمام فعالیت‌های سازمان مسئول خواهد بود و مقام و وضعیت سفیر را خواهد داشت. او در تمام

۱۶۲ / سازمان همکاری اقتصادی (اكو)

شورای وزیران منصوب و طبق آن مقررات انجام وظیفه خواهند کرد.

تمام اعضای دبیرخانه کارمندان بین‌المللی تمام وقت تلقی می‌شوند و حقوق خود را از بودجه دبیرخانه بر طبق جدول حقوق و مزایای مصوب شورای وزیران دریافت می‌دارند.

۴. نقش دبیرخانه عبارت است از: ابتکار، هماهنگی و نظارت بر اجرای فعالیت‌های اكو و کمک به امر برگزاری اجلاس‌های سازمان، وظایف و ساختار دبیرخانه تابع مقررات پرسنلی دبیرخانه اكو مصوب شورای وزیران خواهد بود.

۵. دبیرکل و کارکنان دبیرخانه در اجرای وظایف خود از هیچ دولت یا مقام خارج از سازمان دستور نخواهند گرفت و از اقداماتی که ممکن است در موقعیت آنها به عنوان کارمندان بین‌المللی مسئول در قبال سازمان خدشه وارد کند، خودداری خواهند کرد.

ماده ۱۰: کارگزاری‌های تخصصی و مؤسسات منطقه‌ای

کارگزاری‌های تخصصی و مؤسسات منطقه‌ای در زمینه‌های خاص همکاری ایجاد خواهند شد. تعداد، نوع و اهداف این مؤسسات و نهادها توسط شورای وزیران تعیین و هنگام لزوم بازنگری می‌شود. تمام مؤسسات منطقه‌ای و کارگزاری‌های تخصصی گزارش سالانه فعالیت‌های خود را طبق آئین‌نامه اجرایی خود به شورای وزیران ارائه می‌دهند و دبیرکل سازمان را نیز از این فعالیت‌ها آگاه می‌سازند.

ماده ۱۱: مقررات مالی

دبیرخانه دارای بودجه متمرکز خواهد بود. میزان حق عضویت کشورهای عضو به این

ماده ۱۲: تصمیم‌گیری

۱. تمام تصمیمات در مورد موضوعات (مهم) مربوط به پذیرش اعضای جدید یا ناظرین یا طرف‌های گفتگو، ترتیبات بودجه، موضوعات دارای پی‌آمدهای مالی، انتصاب دبیرکل، تصویب طرح‌ها و استراتژی‌های اقتصادی، اصلاح عهدنامه و روابط خارجی اکو یا هر موضوع دیگری که شورای وزیران برای سازمان مهم تشخیص دهد، براساس اتفاق آراء خواهد شد.

۲. تصمیمات در مورد سایر موضوعات براساس اکثریت ساده کل اعضاء اکو اتخاذ می‌شود، مشروط بر اینکه سایر اعضاء نسبت به آن تصمیم رأی ممتنع بدهند یا با آن مخالفت نکنند.

ماده ۱۳: عضویت

۱. هر کشوری که از همجواری جغرافیایی با منطقه اکو برخوردار بوده و یا با اهداف و اصول اکو موافقت داشته باشد می‌تواند به عضویت سازمان درآید. چنین کشوری باید درخواست عضویت خود را از طریق دبیرکل به شورای وزیران ارائه دهد و شورای وزیران نسبت به پذیرش عضو جدید با اتفاق آراء تصمیم می‌گیرد.

۲. کشور متقاضی باید رعایت و اجرای کامل مفاد عهدنامه حاضر را متعهد شود و تمام تعهدات ناشی از آن را بپذیرد. کشور متقاضی بعد از پذیرش تقاضای عضویت، برطبق مقررات و رویه‌های قانونی خود به عهدنامه حاضر ملحق می‌شود.

۳. سند تصویب باید در اسرع وقت به دولت میزبان یعنی دولت جمهوری اسلامی ایران سپرده شود که این دولت نسخه مصدق آن را به دبیرخانه و سایر کشورهای عضو می‌فرستد.

۱۶۴ / سازمان همکاری اقتصادی (اكو)

دبیرکل نیز درخواست را به کلیه اعضاء ارسال می‌نماید. خروج از سازمان ۶ ماه بعد از اینکه چنین درخواستی توسط دبیرکل دریافت شد و تمام تعهدات مالی نسبت به سازمان تسویه گردید، نافذ خواهد بود.

ماده ۱۴: مقررات کلی

وضعیت حقوقی

۱. سازمان همکاری اقتصادی در قلمرو هر یک از کشورهای عضو از موقعیت قانونی و مزایا و مصونیت‌های مورد نیاز برای انجام وظایف و اجرای اهدافش، طبق شرایط مندرج در موافقت‌نامه وضعیت حقوقی سازمان همکاری اقتصادی (اكو)، نمایندگان ملی و کارکنان بین‌المللی ضمیمه این عهدنامه، برخوردار خواهد بود.

زبان رسمی

۲. زبان رسمی سازمان انگلیسی است. ترتیباتی برای ترجمه غیررسمی اسناد به زبان روسی و ترجمه همزمان به این زبان فراهم خواهد شد.

آئین‌نامه اجرایی

۳. اجلاس‌های سازمان در تمام سطوح بر طبق «آئین‌نامه اجرایی» مصوب شورای وزیران برگزار خواهد شد.

۵. سازمان می‌تواند وضعیت ناظر یا طرف گفتگو به دولت‌ها، سازمان‌ها، مؤسسات منطقه‌ای و بین‌المللی دیگر اعطا نماید. نوع و حدود چنین وضعیتی توسط شورای وزیران و براساس اتفاق آراء تعیین خواهد شد.

ماده ۱۵: اصلاح عهدنامه

۱. دولت هر کشور عضو می‌تواند از طریق دبیرخانه پیشنهاد بازنگری یا اصلاح عهدنامه حاضر را به شورای وزیران تسلیم نماید.

۲. بازنگری‌ها و اصلاحات به عمل آمده پس از تأیید شورای وزیران و بعد از اینکه دوسوم کشورهای عضو اسناد تصویب را طبق رویه‌ها و مقررات قانونی خود (نزد مرجع مقرر در این عهدنامه) به امانت گذاشتند، قابل اجرا خواهد بود.

ماده ۱۶: مقررات نهایی

۱. عهدنامه حاضر طبق مقررات و رویه‌های قانون اساسی کشورهای عضو تصویب و اسناد تصویب نزد دولت جمهوری اسلامی ایران به امانت گذاشته خواهد شد که دولت ایران نیز نسخه مصدق آن را به دبیرخانه و سایر اعضا ارسال خواهد کرد.

۲. عهدنامه حاضر بعد از اینکه دو سوم کشورهای عضو اسناد تصویب را نزد دولت جمهوری اسلامی ایران به امانت گذاشتند، قابل اجرا خواهد بود.

۳. عهدنامه حاضر بعد از اجرا جایگزین عهدنامه از میر اول مارس ۱۹۷۷ و پروتکل‌های اصلاحی ۱۹۹۰ و ۱۹۹۲ آن خواهد شد.

۱۶۶ / سازمان همکاری اقتصادی (اکو)

۲. از طرف جمهوری آذربایجان
۳. از طرف جمهوری اسلامی ایران
۴. از طرف جمهوری قزاقستان
۵. از طرف قرقیزستان
۶. از طرف جمهوری اسلامی پاکستان
۷. از طرف جمهوری تاجیکستان
۸. از طرف جمهوری ترکیه
۹. از طرف ترکمنستان
۱۰. از طرف جمهوری ازبکستان

متن کامل استراتژی همکاری اقتصادی برای منطقه اکو

از زمان افزایش اعضای اکو در نوامبر ۱۹۹۲ سازمان ابعاد جدیدی پیدا کرده است، اکو در سه سال اول چارچوب گسترش یافته خود، دو طرح عمل جامع یعنی «طرح عمل کویته» مورخ فوریه ۱۹۹۳ و «اعلامیه استانبول درباره دورنمای بلندمدت اکو» مورخ جولای ۱۹۹۳ را تصویب کرده است.

هر دو سند دربردارنده اولویت‌های بخشی اکو با اهداف مشخص می‌باشند که می‌بایست تا سال ۲۰۰۰ به آنها دست یافت. در راستای اولویت‌های بخش حمل و نقل و ارتباطات، «طرح بلندمدت آلماتی برای توسعه بخش حمل و نقل» در اکتبر ۱۹۹۳ به تصویب رسید.

در راستای پی‌گیری این طرح‌ها، گام‌های متعددی به منظور اجرای اهداف مشخص

بین‌المللی را کاملاً مد نظر قرار دهد.

عوامل مهم دیگر مثل مکملیت (هم پیوندی) اقتصادی، سیاست‌های تجاری و تعرفه‌ای، ترتیبات ترانزیتی درون منطقه‌ای، تکامل مداوم بخش خصوصی و اصلاحات اقتصاد کلان هر کشور عضو باید مورد توجه قرار گیرد. این مطالعه که براساس اولویت انجام می‌گیرد، بایستی پایه و اساس طراحی و برنامه‌ریزی تمام فعالیت‌های آینده اکو باشد.

استراتژی حاضر، اهداف و مقاصد اکو را که در عهدنامه از میر آمده است، براساس اصول همکاری مندرج در آن عهدنامه دنبال خواهد کرد. در این رابطه چالش عمده برای کشورهای عضو اکو توسعه پتانسیل‌های اقتصادی آنها از طریق همکاری منطقه‌ای براساس منافع متقابل می‌باشد. اولین شرط رسیدن به این هدف، ایجاد فهرست اقتصادی منطقه در شکل یک بانک اطلاعات کاملاً طراحی شده اکو می‌باشد. در همین حال تلاش‌های ویژه برای همکاری منطقه‌ای در ده سال آینده، بر اولویت‌های زیر متمرکز خواهد بود:

الف) تجارت

ب) حمل و نقل و ارتباطات

ج) انرژی

در زمینه‌های دیگر همکاری، اجرای فعالیت‌های توافق شده قبلی ادامه خواهد یافت. این فعالیت‌ها باید تحکیم یافته و از روند عقلایی برخوردار گردند. ضمن اینکه در این مرحله هیچ برنامه و پروژه جدیدی به عهده گرفته نخواهد شد. هم‌چنین روند اجرای فعالیت‌های اکو باید از طریق پابندی کامل به مفاد روش اجرایی (متدولوژی) طرح‌های اکو تسهیل شود.

ديگر مناطق، روندهای اقتصاد جهانی و تعهدات بين المللی اعضاء.

- تلاش مشترک برای دسترسی آزادتر به مواد خام و کالاهای تمام شده کشورهای عضو به بازارهای خارج از منطقه اكو.

- گسترش ترتیبات تعرفه‌های ترجیحی موجود از نظر عضویت، قابلیت اجرا و حدود آن، آزادسازی تجارت درون منطقه‌ای از طریق کلیه راهها و ابزارهای ممکن، نظیر ساده‌سازی و یکسان‌سازی مقررات ملی در زمینه‌های گمرکی، تجارت کالا، جذب و حمایت از سرمایه‌گذاری خارجی، حل و فصل اختلافات تجاری و غیره با در نظر گرفتن تعهدات بين المللی کشورهای عضو.

- حتی‌الامکان اتخاذ دیدگاه مشترک در ارتباط با گروههای اقتصادی منطقه‌ای و سازمان‌های بين المللی ذیربط، بویژه سازمان تجارت جهانی (WTO).

- ایجاد مکانیزمی برای مدیریت روابط تجاری درون منطقه‌ای مطابق با مقررات و چارچوب سازمان تجارت جهانی و نهایتاً الحاق کلیه کشورهای عضو اكو به سازمان تجارت جهانی.

- ارتباط همکاری میان بانک‌های کشورهای عضو و طرح‌های ضمانت اعتبارات صادراتی.

- تشویق تجارت مرزی و مناطق آزاد تجاری.

- استاندارد کردن تدریجی کالاها و محصولات منطقه.

- ایجاد مکانیزم پرداخت چندجانبه برای منطقه اكو با در نظر گرفتن تعهدات بين المللی

کشورهای عضو.

گام‌های اجرایی و کوشش‌های عملی که براساس اولویت‌های ملی، دوجانبه و منطقه‌ای برای اجرای مفاد این طرح عمل صورت می‌گیرد، اقدامات زیر پیگیری خواهد شد:

الف) تسهیل حمل و نقل و ترانزیت کالاها و مسافران در داخل منطقه اکواز طریق اقدامات کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت:

۱. اقدامات کوتاه‌مدت

- استفاده مطلوب و بهینه از شبکه‌های موجود راه آهن و جاده‌ای.
- تهیه و تدارک شبکه جامع ترانزیت منطقه‌ای (از قبیل اسناد تسهیل‌کننده تشریفات گمرکی، یکسان‌سازی علائم جاده‌ای و غیره).

۲. اقدامات میان‌مدت

- ارتقاء کیفیت و توسعه زیربنای موجود حمل و نقل.

۳. اقدامات بلندمدت

- توسعه زیربنای حمل و نقل جدید و مدرن.

ب) بهبود و توسعه ارتباطات هوایی بین شهرهای عمده و ارتباطات دریایی بین بنادر

عمده

ج) توسعه چارچوب حمل و نقل چندجانبه برای منطقه اکو

- ز) متصل کردن شبکه‌های مخابراتی کشورهای عضو
- ح) ارتقاء کیفیت زیرساخت‌های موجود مخابراتی و ایجاد سیستم‌های مدرن با اولویت قراردادن ارتباطات دیجیتالی و فیبر نوری
- ط) حداکثر استفاده از ماهواره‌های مخابراتی موجود منطقه‌ای
- ی) ارتقاء همکاری منطقه‌ای در زمینه نوسازی پخش برنامه‌های رادیو و تلویزیونی و ارتباطات رسانه‌ای
- ک) آماده‌سازی طرح جامع برای گسترش و نوسازی سیستم‌های مخابراتی در منطقه اكو

ج) انرژی

- برای همکاری منطقه‌ای در این زمینه مهم، اقدامات ذیل صورت خواهد گرفت:
- تهیه طرح جامع انرژی برای منطقه با مشخص کردن اهداف اولویت‌دار و اصول راهنمای آن
- ارزیابی پروژه‌های دوجانبه موجود با دیدگاه منطقه‌ای
- اقدامات تسهیل‌کننده عبور لوله‌های نفت و گاز و دیگر منابع انرژی شامل دسترسی به بازارهای جهانی
- متصل کردن شبکه‌های برق کشورهای عضو اكو به یکدیگر
- همکاری منطقه‌ای برای توسعه ملی و استفاده از منابع انرژی با توجه کافی به نگرانی‌های زیست محیطی
- حداکثر استفاده از منابع موجود و امکانات بالقوه کشورهای عضو

بین طرح‌های ملی و برنامه‌های علمی اکو پیگیری خواهد شد.

- تمام برنامه‌ها و فعالیت‌های منطقه‌ای باید مبتنی بر ارزیابی واقع‌بینانه از شرایط اقتصادی اجتماعی منطقه و متکی بر آخرین اطلاعات و داده‌های اقتصادی باشد.
- مطالعات امکان‌سنجی اولیه و تکمیلی قبل از تصویب تمام پروژه‌ها انجام خواهد شد.
- مشارکت بخش خصوصی در تمام زمینه‌ها تشویق خواهد شد و اقدامات برای ارتقاء سرمایه‌گذاری‌های مشترک دارای منافع متقابل در منطقه صورت خواهد گرفت.
- علاوه بر منابع ملی، تمام کوشش‌ها توسط دبیرکل و دولت‌های کشورهای عضو جهت بررسی تأمین اعتبار پروژه‌های اکو از منابع بین‌المللی، با مشورت بانک تجارت و توسعه اکو در صورت لزوم، به عمل خواهد آمد. برای نیل به این مقصود، دبیرکل روابط نزدیکی را با دیگر سازمان‌های منطقه‌ای و بین‌المللی برای استفاده از منابع و تجربیات آنها برقرار خواهد کرد.
- عضویت کشورهای عضو اکو در سازمان‌های مختلف منطقه‌ای و بین‌المللی تا آنجا که امکان دارد بایستی برای تحصیل کمک بین‌المللی برای پروژه‌های اکو و جهت پیشبرد اهداف و مقاصد اکو مورد استفاده قرار گیرد.
- در تنظیم برنامه‌های اکو برای همکاری منطقه‌ای، به برآورده شدن نیازهای خاص اعضای جدید بویژه در زمینه تجدید ساختار اقتصادی آنها و انتقال تدریجی به اقتصاد مبتنی بر بازار، توجه کافی مبذول خواهد شد.
- تخصص حرفه‌ای باید در دبیرخانه فراهم شود و به استفاده از خدمات متخصصان و مشاوران داخل منطقه اولویت داده شود.

- تمام اعضا به تسهیل عملی ساختن و اجرای پروژه‌های مصوب اکو کاملاً متعهد

ملی کشورها و با کمک سازمان‌های بین‌المللی مثل UNDP به منظور مطبق نمودن مفاد این طرح‌ها با واقعیت‌های منطقه‌ای و جهانی صورت گیرد.

- «متدولوژی انجام وظایف» مصوب اکو برای تسهیل اجرای مفاد این استراتژی، جزء لاینفک این سند خواهد بود.

متدولوژی اکو

براساس مفاد عهدنامه ازبیر، شورای وزیران عالی‌ترین رکن سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری اکو می‌باشد. شورای نمایندگان دائم (CPR) و شورای برنامه‌ریزی منطقه‌ای (RPC) که هردو مسئول مدیریت همه‌جانبه فعالیت‌های اجرایی سازمان هستند، شورای وزیران را یاری می‌کنند. شورای نمایندگان دائم به نیابت از شورای وزیران بر عملکرد دبیرخانه نظارت و سیاست‌های سازمان را اجرا خواهد کرد، موضوعاتی که باید نسبت به آنها تصمیم‌گیری شود را دسته‌بندی و تنظیم می‌نماید و نسبت به اجرای تصمیمات شورای وزیران اقدامات مقتضی به عمل می‌آورد.

شورای برنامه‌ریزی منطقه‌ای برنامه‌های عملی برای تحقق اهداف سازمان همراه با بررسی برنامه‌های گذشته و ارزیابی نتایج حاصله جهت تسلیم به شورای وزیران تهیه می‌نماید.

برای اجرای فعالیت‌ها و برنامه‌های اکو، این شوراها باید توسط دبیرخانه مساعدت شوند. وظایف سازمان طبق آیین‌نامه اجرایی مصوب و اصول راهنمای ذیل انجام خواهد شد:

الف) تقویم وقایع و برنامه کاری سالانه دبیرخانه

۱. مقررات عمومی

داشت و نسخه نهایی را به شورای برنامه‌ریزی منطقه‌ای ارائه می‌دهد.

ب) برنامه کاری سالانه و تقویم وقایع مصوب شورای وزیران باید توسط دبیرخانه منتشر و بین اعضاء توزیع گردد.

ج) وزارتخانه‌های امور خارجه اطمینان خواهند یافت که برنامه کاری و تقویم وقایع بین تمام وزارتخانه‌های دولت توزیع گردیده و حتی الامکان به آن پایبندی کامل دارند. در صورتی که یک کشور عضو قادر نباشد هیأت خود را برای شرکت در جلسه‌ای اعزام نماید، نماینده این کشور در تهران مجاز خواهد بود با توجه کامل از وزارتخانه ذیربط در اجلاس شرکت نماید.

۲. تقویم وقایع سالانه

پیش‌نویس تقویم وقایع توسط شورای نمایندگان دائم و شورای برنامه‌ریزی منطقه‌ای به ترتیب بازمینی و جهت تصویب به شورای وزیران تسلیم خواهد شد. پس از تصویب، هیچ اجلاسی به تعویق نخواهد افتاد مگر با درخواست اکثریت کشورهای عضو.

۳. برنامه کاری دبیرخانه

برنامه کاری دبیرخانه جهت تصویب شورای وزیران به شورای نمایندگان دائم ارائه خواهد شد. پس از تصویب، دبیرکل نسبت به اجرای کامل آن اطمینان خواهد یافت.

ب) تهیه، تصویب و اجرای پروژه‌های اگو

كل يا بخشى از منطقه اكو بوده يا حداقل چهار کشور عضو در آن مشاركت کنند، به عنوان طرح اكو شناخته می شود.

- قابلیت و واجد شرایط بودن برای دسترسی به «صندوق مطالعات امکان سنجی» برای هر پروژه خاص اكو توسط مدیران اقتصادی ذیربط (دبیرخانه) مورد بررسی قرار گرفته و به صورت موردی به تصویب شورای نمایندگان دائم خواهد رسید.

- حتی الامکان تمام پروژه های اكو برای مشاركت تمام کشورهای عضو مفتوح خواهد بود.

- کشورهایی که در پروژه ها مشاركت ندارند نهایت همکاری ممکن را برای تسهیل اجرا و عملی شدن پروژه های مصوب اكو معمول خواهند داشت. چنین همکاری که شامل دسترسی به بازار داخلی آنها می باشد، از طریق گفتگوهای متقابل و بطور موردی صورت خواهد گرفت.

- مشاركت کشورهای عضو در هر پروژه اكو منعطف بوده و نحوه و حدود چنین مشارکتی توسط شورای وزیران بطور موردی تعیین خواهد شد.

- به منظور بسیج کمک بین المللی برای یک پروژه مصوب اكو، کشورهایی که در آن پروژه مشاركت ندارند نیز هنگام لزوم مساعدت و حمایت خواهند نمود.

۲. «چرخه پروژه»

مطالعات قبلی برای شناسایی پروژه

اینگونه مطالعات شامل مطالعات منطقه ای، کشوری و بخشی و یا تحقیقات موضوعی

شناسایی پروژه

کشورهای عضو به صورت فردی و یا گروهی می‌توانند پروژه جدیدی را فقط به شورای نمایندگان دائم و شورای برنامه‌ریزی ارائه دهند. دبیرخانه نیز می‌تواند پیشنهادات واصله را به اجلاس‌های شورای برنامه‌ریزی و شورای نمایندگان دائم تسلیم نماید. تمام پروژه‌ها بایستی با اولویت‌های مورد توافق سازمان سازگار بوده و همراه با اطلاعات کافی به منظور سهولت در امر بررسی بوسیله دولت‌های همراه عضو باشد.

یک پروژه همچنین می‌تواند به صورت مشکلی که نیاز به راه‌حل دارد و یا هر فعالیتی که اجرای آن توصیه می‌گردد، مورد شناسایی قرار گیرد.

در شناسایی یک پروژه منطقه‌ای، معیارهای ذیل می‌تواند مد نظر قرار گیرد:

(الف) منافع کل منطقه

(ب) مقبولیت به عنوان پروژه منطقه‌ای

(ج) سودمندی و قابلیت اجرا

(د) اقتصادی و مقرون به صرفه بودن

(ه) مطابقت با استانداردها و مقتضیات بین‌المللی

(و) در دسترس بودن منابع

وقتی که پیشنهادی ارائه گردید، فعالیت عمده برای آماده‌سازی آن، تصمیم‌گیری درباره این موضوع است که آیا پروژه ارزش مطالعات اولیه را دارد یا خیر. این تصمیم در شورای نمایندگان دائم یا شورای برنامه‌ریزی منطقه‌ای و بر طبق مقررات تصمیم‌گیری سازمان اتخاذ خواهد شد.

امكان سنجی كامل را نیز توصیه می‌کند بعضاً تهیه دستورالعمل برای مطالعه كامل و جزئی از شرایط مطالعه امکان‌سنجی اولیه است.

اصل ابراز علاقه بوسیله (RPC) و (CPR) برای شروع بررسی اولیه هر پروژه پیشنهادی کافی خواهد بود و هیچ پروژه‌ای قبل از اتمام امکان‌سنجی تکنیکی و فنی، در شورای وزیران مورد بحث قرار نخواهد گرفت.

«صندوق ویژه مطالعه امکان‌سنجی اكو» برای تأمین هزینه‌های مطالعات اولیه و تکمیلی امکان‌سنجی پروژه‌های اكو ایجاد خواهد شد. دولت‌های عضو علاوه بر حق‌السهم خود در سازمان، سالانه مبلغی معادل ۵ درصد سهمی که به بودجه دبیرخانه می‌پردازند، به این صندوق اختصاص خواهند داد.

عنداللزوم شورای وزیران به درخواست دبیرکل کمک اضافی و تکمیلی برای تأمین هزینه اجرایی صندوق در سطح رضایت‌بخش را بررسی خواهد کرد.

صندوق توسط دبیرکل براساس تصمیم CPR اداره خواهد شد.

دبیرکل نیز مجاز است از کشورهای عضو، افراد یا سازمان‌های بین‌المللی برای تأمین هزینه‌های اضافی مطالعات اولیه و تکمیلی امکان‌سنجی پروژه‌های اكو تقاضای کمک نماید.

هنگامی که تصمیم گرفته شد مطالعات اولیه یک پروژه شروع شود، اقدامات بعدی مستلزم طی مراحل ذیل است:

۱. دستورالعمل انجام مطالعات اولیه امکان‌سنجی بوسیله دبیرخانه تهیه و توسط

CPR تأیید خواهد شد.

۲. مبلغی (معمولاً کم) برای مطالعه اولیه امکان‌سنجی بوسیله CPR اختصاص داده

صندوق ویژه مطالعات امکان‌سنجی اقدام فوری به‌عمل خواهد آورد. چنین مطالعاتی توسط کارشناسان متخصص منطقه‌ای انجام و یا مشورت دولت‌های عضو صورت وضعیتی (فهرستی) تهیه و مقررات فنی، اداری و مالی برای عقد قرارداد با کارشناسان تنظیم خواهد شد. صورت وضعیت و مقررات فنی هر دو توسط شورای نمایندگان دائم تأیید خواهد شد.

هنگامی که گزارش‌های مربوط به مطالعات اولیه امکان‌سنجی آماده گردید، توسط دبیرخانه یا کمیته فنی ویژه‌ای (اگر چنین کمیته‌ای برای این منظور ایجاد شود) بررسی خواهد شد. ارزیابی نهایی پروژه‌ها براساس مطالعات اولیه امکان‌سنجی توسط CPR صورت خواهد گرفت.

هنگامی که CPR براساس گزارش مطالعه امکان‌سنجی به تصمیم مطلوبی رسید، ممکن است بودجه بیشتر برای مطالعه تکمیلی امکان‌سنجی لازم باشد. در آن مرحله مشاورانی توسط CPR به پیشنهاد دبیرکل انتخاب می‌شوند. اگر دستورالعمل (شرح وظایف مربوطه) در مرحله مطالعات اولیه امکان‌سنجی آماده نبود، می‌تواند هنگام تصویب مطالعه آماده شود.

اگر راه‌حل جایگزین دیگر برای بررسی وجود نداشت، مطالعات اولیه امکان‌سنجی می‌تواند خاتمه یافته و CPR نسبت به گذار از مرحله شناسایی پروژه به مطالعه کامل امکان‌سنجی توصیه نماید.

مطالعات امکان‌سنجی

یک مطالعه جامع بایستی شامل موارد ذیل باشد:

الف) عقلایی بودن پروژه

ه) عوارض جانبی (مزایا و معایب) و خطرات عدم موفقیت پروژه

و) ترتیبات برای تأمین اعتبار پروژه

ز) تحلیل میزان حساسیت منطقه‌ای آن (درجه اهمیت و تأثیر)

ح) طرح اجرایی مرکب از تشکیلات سازمانی، الزامات حقوقی برای اجرای

فعالیت‌ها و برنامه زمانی برای فعالیت‌های مختلف

مطالعه‌ای که واجد شرایط مذکور نباشد معمولاً نمی‌تواند یک مطالعه کامل

امکان‌سنجی تلقی شود، مناسب نیست که تصمیماتی براساس مطالعات ناکافی اتخاذ شود.

تصمیم نهایی در مورد انجام مطالعات امکان‌سنجی به توصیه CPR و RPC اتخاذ خواهد شد.

سایر آئین‌نامه‌ها و روش‌ها نظیر تخصیص بودجه، همانند روش‌های مربوط به مطالعات

امکان‌سنجی خواهد بود.

وقتی که یک مطالعه امکان‌سنجی دریافت شد، بررسی آن توسط CPR شامل

تصمیمات ذیل خواهد بود:

۱. آیا مطالعه کاملاً و به اندازه کافی انجام شده است؟

۲. آیا مسائل بیشتری برای بررسی وجود دارد؟

تصویب پروژه

الف) براساس مطالعه امکان‌سنجی، پروژه تحت بررسی توسط RPC رد شده یا

جهت تأیید نهایی به شورای وزیران توصیه خواهد شد.

تصمیم‌گیری برای تصویب پروژه‌ها بر طبق پاراگراف ۳۶ فصل هشتم مقررات

اجرا، تأمین اعتبار و نظارت بر پروژه‌ها

اگر پروژه‌ای تصویب شد، مراحل ذیل توسط CPR طی می‌شود:

الف) تشکیلات مربوط به آن پروژه تشکیل، پرسنل مربوطه استخدام، مقاطعه‌کاران انتخاب و مسئولین اجرای پروژه تعیین می‌گردند.

ب) بودجه لازم تخصیص داده می‌شود.

ج) امکان تأمین اعتبار از منابع منطقه‌ای شامل منابع بانک تجارت و توسعه اکو بررسی می‌گردد.

د) سیر تحویل منابع برای بدست آوردن مواد اولیه لازم برای پروژه شامل زمین، تجهیزات و غیره آغاز می‌شود.

ه) ترتیباتی برای نظارت بر پروژه و گزارش پیشرفت فراهم می‌شود.

اجرای اغلب پروژه‌های اکو که در قلمرو کشورهای عضو قرار دارند، می‌تواند با طرح‌های

ملی آن کشور براساس اولویت ادغام شوند.

دولت‌های ذیربط ممکن است به نسبت مقتضی مبالغی برای پروژه‌های مشترک

اختصاص بدهند. برای پروژه‌های عظیم که مستلزم تأمین اعتبار خارجی در شکل اعتبار وام

می‌باشد، زمانی که تمام اسناد پروژه و آمادگی‌های فنی آماده شد دبیرکل همراه با دولت‌های بانی

و شریک پروژه می‌تواند برای تسهیل ایجاد ترتیبات مالی برای اجرای پروژه‌ها به سازمان‌های

مالی و اعتباری بین‌المللی مراجعه نمایند.

پیشرفت اجرای پروژه توسط دبیرخانه نظارت و به CPR گزارش خواهد شد. وقتی

مرحله اجرا شروع شد دبیرکل موضوع را بین کشورهای مشارکت‌کننده هماهنگ نموده بر

دبیرکل در گزارش سالانه خود به RPC و شورای وزیران، پیشرفت هر پروژه را مفصلاً و با ذکر جزئیات ملحوظ خواهد کرد.

ارزیابی پروژه‌ها

این امر می‌تواند در جریان اجرای پروژه یا هنگام تکمیل آن انجام شود. ارزیابی بدین منظور انجام می‌شود که مشخص گردد آیا پروژه به اهداف خود رسیده است یا خیر. همچنین ارزیابی به منظور کسب تجربه در زمینه اجرای پروژه می‌باشد. RPC متناوباً در زمان‌های مختلف پروژه‌های در حال اجرا را از جوانب مختلف ارزیابی می‌نماید و توصیه‌های آن در گزارش دبیرکل به RPC و شورای وزیران ارائه می‌گردد.

۳. مدیریت و انتصاب کارکنان مؤسسات اكو

مدیریت نهادهای مورد توافق اكو بر طبق اساسنامه این مؤسسات و یا براساس ترتیبات مرضی الطرفین صورت خواهد گرفت.

در مورد انتصاب کارکنان چنین مؤسساتی بررسی کاملی از تأمین بالاترین حد استاندارد و کارآمدی، تجربیات حرفه‌ای و صلاحیت لازم خواهد بود. تا آنجا که با این شرایط سازگار باشد، باید نهایت تلاش به عمل آید تا انتصابات (پست‌ها) بطور عادلانه در میان اتباع کشورهای امضاءکننده توزیع شود.

برای اولین دوره که مدت آن یا بوسیله اساسنامه مؤسسه و یا بوسیله شورای وزیران تعیین می‌شود، پست مسئول اجرایی (دبیرکل) مؤسسه از اتباع کشور میزبان مؤسسه موردنظر

ج) همکاری با سایر سازمان‌های منطقه‌ای و بین‌المللی

طبق ماده ۱۴ عهدنامه از میر، اکو با سازمان‌های منطقه‌ای و بین‌المللی، دولت‌ها و مؤسسات دیگر روابط همکاری برقرار می‌نماید. نحوه و حدود چنین همکاری توسط شورای وزیران یا شورای نمایندگان دائم به نیابت از شورای وزیران با اتفاق آراء تعیین خواهد شد.

هرگونه تماس و مکاتبه مهم بوسیله دبیرخانه به سازمان‌های منطقه‌ای، بین‌المللی، دولت‌ها یا مؤسسات دیگر در مورد روابط همکاری یا مشارکت در فعالیت‌های یکدیگر، مستلزم تأیید قبلی شورای وزیران یا شورای نمایندگان دائم می‌باشد.

در هر مورد علاوه بر تعیین نحوه و حدود همکاری با سازمان خارجی، جنبه‌های اقتصادی و اولویت‌های اکو و نیاز به منافع متقابل، عاملی تعیین‌کننده خواهد بود.

دبیرکل، نمایندگی و مشارکت دبیرخانه اکو را در فعالیت‌های مربوطه و اجلاس‌های سازمان‌های منطقه‌ای و بین‌المللی که اکو با آنها روابط همکاری برقرار کرده است، تأمین خواهد کرد.

آئین‌نامه اجرایی سازمان همکاری اقتصادی (اکو)

مقدمه

این مقررات که «آئین‌نامه اجرایی» اجلاس‌های سازمان همکاری اقتصادی نامیده خواهد شد. از تاریخ تصویب بوسیله شورای وزیران اکو قابل اجراء بوده و شامل تمام فعالیت‌های سازمان همکاری اقتصادی و اجلاس‌های شورای وزیران (COM) شورای نمایندگان دائم (CPR)، شورای برنامه‌ریزی منطقه‌ای (RPC)، دبیرخانه و کمیته‌های موقت که برای اهداف

فصل اول: دستور كار و وظائف ارکان‌های اصلی

الف) شورای وزیران (COM)

۲. شورای وزیران عالی‌ترین رکن سیاست‌گذاری اكو محسوب می‌گردد. این شورا حداقل سالی یک‌بار و ترجیحاً در آغاز سال مالی اكو و به صورت دوره‌ای در کشورهای عضو تشکیل جلسه خواهد داد. شورای وزیران می‌تواند برای تنظیم و پیشنهاد طرح‌ها و پروژه‌های مختلف در زمینه‌های مربوطه، تشکیل اجلاس وزرای دیگر را پیشنهاد نماید: شورای وزیران هم‌چنین مسئولیت‌های ذیل را به عهده خواهد داشت:

الف) تصویب سیاست‌ها، استراتژی‌ها و برنامه‌های کاری اكو

ب) تعیین دبیرکل و معاونانش

ج) بررسی و تصویب گزارش‌های شورای برنامه‌ریزی منطقه‌ای، شورای نمایندگان

دائم و کارگزاری‌های تخصصی

د) بررسی گزارش‌های مؤسسات منطقه‌ای

ه) ایجاد کمیته‌های ویژه یا فرعی

و) تصویب بودجه سالیانه و گزارش‌های حسابرسی سازمان

ز) تصمیم‌گیری در مورد تعیین سیستم سهمیه‌های کشورهای عضو در بودجه

سازمان

ح) آماده نمودن و تهیه پیش‌نویس دستور کار و دیگر مقدمات اجلاس سران

ط) ارائه گزارش به اجلاس سران در تمامی زمینه‌های مربوط به اجراء پروژه‌ها و

برنامه‌های اكو

ب) شورای نمایندگان دائم (CPR)

۳. شورای نمایندگان دائم (CPR) بر حسب ضرورت و به ریاست نماینده کشور عضوی که ریاست شورای وزیران را بر عهده دارد تشکیل خواهد شد این شورا وظایف ذیل را برعهده دارد:

الف) از طرف و به نام شورای وزیران درخصوص اجرای تصمیمات و انجام سیاست‌های آن مسئول خواهد بود.

ب) ارائه گزارش به شورای وزیران درخصوص مسائل و موضوعاتی که بوسیله شورای مذکور به آن ارجاع داده شده است.

ج) بررسی گزارش‌های بودجه و حسابرسی سازمان و ارائه آنها به شورای وزیران برای تصویب نهایی.

د) توصیه و پیشنهاد به شورای برنامه‌ریزی منطقه‌ای درخصوص وظایف اقتصادی دبیرخانه و دیگر مسائل تکنیکی که از سوی شورای برنامه‌ریزی منطقه‌ای ارجاع گردیده است.

ه) بررسی کلیه گزارش‌های دبیرخانه

و) آماده نمودن پیش‌نویس دستور کار و تسریع در تهیه مقدمات برگزاری

اجلاس‌های شورای برنامه‌ریزی منطقه‌ای و شورای وزیران

ز) نظارت و پیگیری تصمیمات شورای برنامه‌ریزی منطقه‌ای

ج) شورای برنامه‌ریزی منطقه‌ای (RPC)

رهنمودها و دستورالعمل‌های شورای وزیران را استنتاج خواهد نمود. به منظور انجام این وظیفه، شورای برنامه‌ریزی منطقه‌ای به شرح ذیل عمل خواهد کرد:

الف) نهادینه شدن در سطوح ملی در راستای ایجاد هماهنگی معمول میان مراجع ملی در زمینه‌های مختلف

ب) بررسی دو سالانه اولویت‌های اکو که در استراتژی همکاری اقتصادی وضع گردیده است.

ج) بررسی سالیانه پیشرفت اجرای پروژه‌ها و برنامه‌های عمل مصوب اکو
د) بررسی منتقدانه و مقایسه‌ای کار اقتصادی دبیرخانه و تنظیم و ارائه پیشنهادات به اجلاس شورای وزیران

ه) آماده نمودن تقویم وقایع سالیانه اکو برای ارائه به شورای وزیران

و) در صورت لزوم، پیشنهاد ایجاد کمیته‌های فنی موقت و ویژه به شورای وزیران

ز) آماده نمودن گزارش سالیانه اقتصادی منطقه اکو

ح) ارائه گزارش سالیانه شورا به شورای وزیران از طریق دبیرکل سازمان

د) دبیرخانه اکو

۵. پیرو ماده نهم عهدنامه ازمیر، دبیرخانه پیشنهاد، هماهنگی و نظارت بر اجرای فعالیت‌های اکو و خدمات برگزاری تمامی اجلاس‌های سازمان را براساس اسناد توافق شده و دستورات ارکان اجرایی اکو، به عهده خواهد داشت. بر این اساس وظایف دبیرخانه به شرح ذیل است:

ب) به عنوان کانال ارتباطی دائم و هماهنگ‌کننده میان دولت‌های عضو در تمامی زمینه‌های مربوط به فعالیت‌ها و برنامه‌های توافق شده اکو، انجام وظیفه می‌نماید. در این زمینه هم‌چنین اطلاعات عملی برای کشورهای عضو درخصوص موضوعات آئین‌نامه‌ها و تمامی زمینه‌هایی که مورد نیاز می‌باشد، فراهم می‌نماید.

ج) به عنوان مرجع نگهدارنده تمامی اسناد و بایگانی اکو انجام وظیفه خواهد نمود.

د) همکاری نمودن با تمامی ارکان دائم و موقت اکو در ایفاء وظیفه آنها

ه) ارائه خدمات فنی و اداری به تمامی اجلاس‌های و فعالیت‌های سازمان و کمک به آماده نمودن اسناد گزارش‌های مربوطه

و) به عنوان کارگزار اطلاعاتی اکو در تمامی زمینه‌های مربوطه در داخل و خارج از منطقه عمل خواهد نمود.

ز) ارتباط و همکاری با کارگزاری‌ها و سازمان‌های منطقه‌ای و بین‌المللی در زمینه‌های توافق‌شده و مطابق با اسناد و دستورات ارکان سیاستگذار اکو

ح) مشارکت در فعالیت‌ها و تماس‌ها برای حمایت اعضاء به‌منظور دریافت تسهیلات مالی جهت پروژه‌های مصوب و فعالیت‌های مربوطه از طریق سازمان‌های مالی بین‌المللی، سرمایه‌گذاران و وام‌دهندگان

ط) نظارت بر فعالیت‌ها و تماس مستمر با کارگزاری‌های تخصصی و مؤسسات منطقه‌ای و عمل نمودن به عنوان پل ارتباطی میان این مؤسسات و شورای وزیران

ی) تهیه و ارائه گزارش سالیانه به شورای وزیران در زمینه فعالیت‌ها و کارکرد کلی سازمان

نحوه و عمل و وظایف اقتصادی دبیرخانه

۶. دبیرخانه وظایف خویش را از طریق ادارات اقتصادی ذیل انجام می‌دهد:

۱. تجارت

۲. حمل و نقل و ارتباطات

۳. انرژی، معادن و محیط‌زیست

۴. صنایع و کشاورزی

۵. آمار و تحقیقات اقتصادی

۶. تحقیقات پروژه

۷. ادارات دبیرخانه از طریق اجلاس‌های دوره‌ای سالیانه با حضور نمایندگان/

سفارتخانه‌های اکر دیته در اكو و یا کارشناسان ملی که از پایتخت کشورهای عضو اعزام می‌شوند،

فعالیت خواهند نمود.

۸. شرح وظایف کلی ادارات اقتصادی به قرار ذیل خواهد بود.

الف) تعیین حدود و پتانسیل همکاری منطقه‌ای در زمینه‌های مورد توافق

ب) مبادله اطلاعات و تجربیات درباره موضوعات مرتبط

ج) تنظیم برنامه‌ها و پروژه‌ها

د) تهیه شرح وظایف و چارچوب مطالعات اولیه امکان‌سنجی و مطالعات

امکان‌سنجی درباره پروژه‌های مورد توافق

ه) تعیین پی‌آمدهای مالی پروژه‌ها و توصیه راه‌حلهایی برای تأمین اعتبار آنها

و) نظارت بر پیشرفت اجرای پروژه‌های مصوب و هماهنگی اقدامات از طریق

۱۰. مشاوران منطقه‌ای و بین‌المللی با تصویب «شورای نمایندگان دائم» و یا شورای وزیران می‌توانند استخدام شوند و به توصیه دبیرخانه و یا شورای نمایندگان دائم وظایفی همچون تهیه گزارش‌های مشخص، تحقیقات، مطالعات امکان‌سنجی و هم‌چنین نظارت، سرپرستی و ارزیابی اجرای پروژه‌ها و برنامه‌ها را به عهده بگیرند.

فصل دوم: اجلاس‌ها

۱۱. تمام اجلاس‌های سازمان همکاری اقتصادی به استثنای اجلاس شورای نمایندگان دائم طبق تقویم وقایع سالیانه اکو که به تصویب شورای وزیران می‌رسد، برگزار خواهد شد.
۱۲. هزینه هیأت‌های شرکت‌کننده در اجلاس‌های منعقد در دبیرخانه به عهده خود آنهاست. برای اجلاس‌های منعقد در کشورهای عضو هزینه‌های محلی و ایاب و ذهاب داخلی برای مدت اجلاس به عهده کشور میزبان خواهد بود در حالی که هزینه مسافرت بین‌المللی جهت شرکت در اجلاس به عهده کشور شرکت‌کننده خواهد بود.
۱۳. برای اجلاس‌هایی که در کشورهای عضو اکو برگزار می‌شود در موارد استثنایی تاریخ‌های تعیین شده به درخواست کشور میزبان می‌تواند تغییر کند، تأیید سایر کشورهای عضو نسبت به تاریخ جدید توسط دبیرخانه اخذ خواهد شد.
۱۴. در صورت درخواست یک عضو و مشروط به موافقت شورای نمایندگان دائم، هر اجلاسی بجز شورای نمایندگان دائم، می‌تواند جلسات فوق‌العاده داشته باشد.
۱۵. بطور اصولی شورای نمایندگان دائم در پایان هر اجلاس تاریخ اجلاس بعدی خود را مشخص خواهد کرد. هر کشور عضو یا دبیرکل می‌تواند تشکیل شورای نمایندگان دائم را با

فصل سوم: دستور کار

۱۶. پیش‌نویس دستور کار اجلاس‌های سران و شورای وزیران توسط شورای نمایندگان دائم حداقل ۶ هفته قبل از تشکیل هر اجلاس تهیه و توسط دبیرکل بین کشورهای عضو توزیع خواهد شد.

۱۷. پیش‌نویس دستور کار شورای نمایندگان دائم همراه با توضیحات و ملاحظات توسط دبیرخانه تهیه و دو هفته قبل از اجلاس توزیع خواهد شد.

۱۸. هر کشور می‌تواند موارد جدیدی برای گنجاندن در دستور کار اجلاس شورای وزیران یا شورای نمایندگان دائم پیشنهاد دهد که این پیشنهاد را حداقل دو هفته قبل از آخرین مهلت نهایی شدن پیش‌نویس دستور کار به دبیرخانه می‌فرستد. بهرحال، برای تصویب چنین پیشنهادی در دستور کار نهایی، حضور نماینده کشور پیشنهاددهنده ضروری خواهد بود.

۱۹. دبیرکل بعد از دریافت نظرات کشورهای عضو، دستور کار موقت اجلاس‌های شورای برنامه‌ریزی منطقه‌ای را تهیه می‌نماید. دبیرخانه دستور کار موقت را ۸ هفته قبل از اجلاس‌ها از طریق CPR پیشنهاد و توزیع می‌نماید. کشورهای عضو نظرات و اصلاحیه‌های خود درباره دستور کار موقت را ظرف ۳ هفته اعلام خواهند کرد. دبیرخانه پیش‌نویس نهایی دستور کار را ۴ هفته قبل از اجلاس توزیع می‌نماید. دبیرخانه هم‌چنین اسناد کاری و توضیحات دستور کار را همراه با دستور کار چهار هفته قبل توزیع می‌نماید هر کشور می‌تواند قبل از تصویب نهایی دستور کار موضوع جدیدی را جهت گنجاندن در دستور کار پیشنهاد نماید.

فصل چهارم: نمایندگی و اعتبارنامه‌ها

یک از نمایندگان اعزامی به اجلاس‌های اکو همراه حکم انتصاب جانشین وی به دبیرکل اکو ارسال خواهد شد.

فصل پنجم: ریاست جلسه

۲۲. در ابتدای هر سال تقویمی اکو، ارکان سیاستگذار اکو (شورای وزیران، شورای برنامه‌ریزی منطقه‌ای، شورای نمایندگان دائم) نسبت به تشکیل هیأت رئیسه اجلاس‌های خود با معرفی رئیس و انتخاب نائب رئیس و منشی از میان رؤسای هیأت‌های نمایندگی کشورهای شرکت‌کننده مطابق با بندهای ۲۳ و ۲۴ زیر اقدام خواهند نمود. دبیرکل یا نماینده وی در نشست‌های هیأت‌رئیس همکاری خواهد نمود. در صورت غیبت رئیس اجلاس نائب رئیس جلسه را اداره خواهد کرد.

۲۳. ریاست شورای وزیران اکو به عهده وزیر دولت میزبان اجلاس سالانه شورا خواهد بود و تا انتخاب جانشین برای اجلاس سال آتی رئیس باقی خواهد ماند.

۲۴. ریاست اجلاس‌های شورای برنامه‌ریزی منطقه‌ای و شورای نمایندگان دائم به عهده نماینده کشوری است که ریاست شورای وزیران را به عهده دارد.

۲۵. در دیگر اجلاس‌های اکو به غیر از ارکان سیاستگذار، نماینده کشور میزبان به عنوان رئیس انتخاب خواهد شد. در صورتی که وی در دسترس نباشد نماینده کشور بعدی به ترتیب الفبا رئیس جلسه خواهد بود.

۲۶. در اجلاس‌هایی که در دبیرخانه برگزار می‌شود، نماینده کشوری که ریاست شورای وزیران را بر عهده دارد رئیس آن اجلاس خواهد بود.

۲۸. دبیرکل نماینده سازمان در روابط خارجی خواهد بود. او هم‌چنین می‌تواند کارمندانی را به عنوان نماینده سازمان برای شرکت در اجلاس‌های بین‌المللی اعزام کند.

فصل هفتم: اجرای وظیفه

حد نصاب

۲۹. تقویم وقایع مصوب و شرکت در اجلاس‌ها برای تمام اعضاء لازم‌الاجراست، در هر صورت در شرایط ناخواسته و اجتناب‌ناپذیر حد نصاب لازم برای تشکیل اجلاس‌ها به قرار ذیل می‌باشد:

- الف) حد نصاب برای تمام اجلاس‌های شورای وزیران چهار پنجم کل اعضا
- ب) حد نصاب برای اجلاس‌های شورای نمایندگان دائم و شورای برنامه‌ریزی دوسوم کل اعضا
- ج) برای دیگر اجلاس‌ها حد نصاب اکثریت ساده کل اعضا
- د) در صورتی که یک کشور عضو نتواند در اجلاس شرکت نماید حداقل ۴ هفته قبل از تاریخ برگزاری اجلاس دبیرخانه را آگاه می‌سازد.

تقویم وقایع

۳۰. تقویم وقایع که شامل تمام فعالیت‌های اكو به استثنای فعالیت‌های شورای نمایندگان دائم می‌گردد، توسط دبیرکل تهیه و به تأیید شورای برنامه‌ریزی می‌رسد. شورای نمایندگان دائم این تقویم را جهت تصویب نهایی به شورای وزیران توصیه می‌نماید.

محل اجلاس

۳۲. تمام اجلاس‌های سازمان به استثنای اجلاس شورای وزیران و اجلاس‌هایی شامل شورای برنامه‌ریزی که کشورهای عضو داوطلب میزبانی آنها باشند، در محل دبیرخانه برگزار خواهد شد. در صورتی که یک کشور عضو قادر نباشد اجلاسی که از قبل متعهد شده میزبانی نماید حداقل دو ماه قبل دبیرخانه را مطلع می‌سازد در چنین وضعیتی اجلاس در دبیرخانه برگزار خواهد شد.

کمیته‌های نگارش / گروه‌های کاری

۳۳. هر اجلاسی می‌تواند کمیته(های) یا گروه(های) کاری آزاد برای تهیه گزارش‌های اجلاس با کمک دبیرخانه تعیین نماید.

۳۴. شورای وزیران، شورای نمایندگان دائم و شورای برنامه‌ریزی منطقه‌ای می‌توانند در صورت لزوم کمیته‌های موقت فنی برای بحث درباره موضوعات ارجاع شده به آنها تشکیل دهند.

فصل هشتم: تصمیم‌گیری

۳۵. هر کشور حاضر و رأی‌دهنده در اجلاس یک رأی خواهد داشت.

۳۶. به جز تصمیم‌گیری درباره موضوعات مهم مندرج در بند ۱ ماده ۱۲ عهدنامه از میر که مستلزم اتفاق آراء کلیه اعضاء می‌باشد، تصمیمات در اجلاس‌های شورای وزیران، شورای نمایندگان دائم و شورای برنامه‌ریزی منطقه‌ای براساس اکثریت ساده کل اعضای اکو اتخاذ

۳۸. گزارش‌های تمام اجلاس‌های سازمان در پایان هر جلسه به تصویب خواهد رسید.
۳۹. کشورهایی که نتوانسته‌اند در اجلاسی شرکت نمایند می‌توانند نظرات خود را کتبا ظرف مدت چهار هفته به دبیرخانه اعلام نمایند. این نظرات توسط دبیرخانه بین سایر اعضا توزیع خواهد شد.

۴۰. یک نماینده می‌تواند در هر زمان نسبت به روند کار جلسه تذکر آئین‌نامه‌ای دهد که بلافاصله رئیس جلسه براساس مقررات جاری نسبت به آن تصمیم خواهد گرفت. یک نماینده می‌تواند نسبت به رأی رئیس جلسه تقاضای تجدیدنظر نماید. این تقاضای تجدیدنظر بلافاصله به رأی‌گیری گذاشته خواهد شد و رأی اکثریت نمایندگان حاضر و شرکت‌کننده در رأی‌گیری در جلسه نافذ خواهد بود. نماینده‌ای که نسبت به روند کار تذکر آئین‌نامه‌ای می‌دهد (در آن لحظه) نمی‌تواند در مورد ماهیت مسئله مورد بحث صحبت نماید.

۴۱. تصمیم شورای وزیران برای تمام اعضا تعهدآور خواهد بود.

فصل ۹: زبان

زبان رسمی کلیه اجلاس‌ها انگلیسی خواهد بود. ترتیباتی برای ترجمه غیررسمی و ترجمه همزمان به زبان روسی توسط کشور میزبان و یا دبیرخانه در صورتی که محل تشکیل اجلاس باشد فراهم خواهد شد.

فصل ۱۰: خلاصه مذاکرات و گزارش‌های اجلاس‌ها

۴۳. گزارش‌ها و خلاصه مذاکرات تمام اجلاس‌های اكو در برگیرنده نکات مورد توافق،

اعضاء توزیع می‌نماید. نظرات اجلاس سران توسط کلیه ارکان ذیربط اکو در اجرای طرح‌ها و برنامه‌هایشان دنبال خواهد شد.

۴۵. در مورد دیگر اجلاس‌ها، گزارش نهایی تهیه و در پایان اجلاس به تصویب خواهد رسید.

۴۶. گزارش‌های شورای وزیران و شورای نمایندگان دائم بلافاصله لازم‌الاجرا می‌باشد. در حالی که دیگر گزارش‌ها تا زمان تصویب توسط شورای وزیران دارای ماهیت توصیه‌ای می‌باشند.

فصل ۱۱: وضعیت و مشارکت مدعوین

۴۷. در صورت تصویب شورای نمایندگان دائم:

الف) نمایندگان، کارگزاری‌ها و مؤسسات سازمان ملل یا سازمان‌ها و مؤسسات خارج از چارچوب سازمان ملل که اکو با آنها دارای روابط همکاری نهادینه می‌باشد یا نمایندگان کشورهایی که غیر عضو شناخته شده‌اند می‌توانند برای شرکت در مراسم افتتاح و اختتام جلسات سطح بالای سازمان دعوت شوند.

ب) این نمایندگان هم‌چنین می‌توانند برای حضور در جریان بحث‌ها و مذاکرات اجلاس‌ها در مورد پیشنهادها و یا پروژه‌هایی که سازمان و یا کشور ذیربط آنها مشارکت و همکاری دارند دعوت شوند.

۱۹۴ / سازمان همکاری اقتصادی (اكو)

موافقت‌نامه وضعیت حقوقی سازمان همکاری اقتصادی (اكو) نمایندگان ملی و كاركنان بين‌المللی آن

دول امضاء كننده موافقت‌نامه حاضر

باتوجه به اینکه برای انجام بهتر وظایف محوله به سازمان همکاری اقتصادی لازم است این سازمان و کارکنان بین‌المللی آن و نمایندگان دول امضاءکننده که در جلسات سازمان شرکت می‌کنند و کارشناسانی که از طرف سازمان استخدام می‌شوند دارای شخصیت حقوقی باشند؛ به شرح زیر موافقت نمودند:

قسمت اول: کلیات

● ماده ۱

در موافقت‌نامه حاضر:

الف) «سازمان» یعنی سازمان همکاری اقتصادی - به شرحی که در عهدنامه از میر توصیف شده است.

ب) «شورای وزیران» یعنی شورای وزیران سازمان همکاری اقتصادی به شرحی که در عهدنامه از میر توصیف شده است.

ج) «شورای نمایندگان دائم» یعنی شورای نمایندگان دائم سازمان همکاری اقتصادی به شرحی که در عهدنامه از میر توصیف شده است.

د) «ارکان فرعی» یعنی هر رکن و کمیته یا تشکیلات خدماتی که از طرف

● ماده ۲

سازمان و دول متعاقد، در همه احوال اهتمام خواهند نمود که اجرای عدالت تسهیل گردد، مقررات دولت رعایت شود و از هر نوع سوء استفاده ناشی از مصونیت‌ها و مزایای مشروطه در این موافقت‌نامه جلوگیری به عمل آید. هرگاه یکی از دول متعاقد ملاحظه کند که از مصونیت و مزایای اعطایی در این موافقت‌نامه سوء استفاده شده است، مشورت‌هایی بین آن دولت و دبیرخانه یا بین دول ذیربط به عمل خواهد آمد تا معلوم گردد که چنین سوء استفاده‌ای صورت گرفته است و در صورت اثبات موضوع کوشش خواهد شد از تکرار آن جلوگیری شود. با وجود مراتب مذکور و یا هر مقررات دیگر مندرج در این موافقت‌نامه، هر دولت متعاقد که ملاحظه کند شخصی از مزایای اقامت و از مزایا و مصونیت‌های دیگر که به موجب این موافقت‌نامه به او اعطا شده، سوء استفاده نموده است می‌تواند خروج او را از سرزمین خود خواستار شود.

قسمت دوم: دبیرخانه

● ماده ۳

دبیرخانه دارای شخصیت حقوقی خواهد بود و برای انعقاد قرارداد و تملک واگذاری اموال منقول و غیرمنقول و اقامه دعوی با تصویب شورای نمایندگان دائم اهلیت خواهد داشت.

● ماده ۴

دبیرخانه، اموال و دارایی آن، در هر کجا واقع شده و در اختیار هر کس باشد، از هر نوع

● ماده ۵

اماكن دبیرخانه از تعرض مصون خواهد بود. اموال و دارایی آن هر كجا واقع و در اختیار هر كس باشد از تفتیش، مصادره، توقیف و سلب مالکیت و یا هر نوع مداخله دیگر مصونیت خواهد داشت.

● ماده ۶

آرشیو دبیرخانه و کلیه اسناد متعلق به آن و یا در اختیار آن، در هر كجا واقع شده باشد از تعرض مصون خواهد بود.

● ماده ۷

۱. بدون اینکه از طریق نظارت یا مقررات و یا استمهالات مالی از هر نوع محدود باشد؛ الف) دبیرخانه می تواند هر نوع ارز خارجی در اختیار داشته باشد و هر نوع حساب به ارز خارجی نگهدارد. ب) دبیرخانه می تواند آزادانه وجوه خود را از یک ارز به ارز دیگر و یا به هر کشوری انتقال داده و یا آن را با مساعدترین نرخ رسمی ارز به ارز دیگری برای فروش یا خرید برحسب مورد تبدیل نماید.
۲. در اعمال حقوق مندرج در بند ۱ بالا، دبیرخانه به نظرانی که هر یک از دول متعاقد ممکن است ابراز دارند توجه نموده و تا آنجا که عملی باشد به آن ترتیب اثر خواهد داد.

ب) معافیت از کلیه حقوق گمرکی و محدودیت‌های کمی بر واردات و صادرات اقلامی که دبیرخانه برای مصارف رسمی وارد یا صادر می‌کند. موادی که با معافیت وارد می‌شود به صورت فروش یا هدیه به احدی در کشوری که اقلام مذکور وارد شده، واگذار نخواهد شد، مگر تحت شرایط مصوب از طرف حکومت آن کشور.

ج) معافیت از کلیه حقوق گمرکی و محدودیت‌های کمی در مورد ورود و صدور نشریات خود.

● ماده ۹

به عنوان یک اصل کلی دبیرخانه معافیت از مالیات غیرمستقیم و مالیات فروش اموال منقول و غیرمنقول را که قسمتی از بهای پرداخت کالا را تشکیل می‌دهد، مطالبه نخواهد نمود. معهدا هنگامی که دبیرخانه خریدهای عمده‌ای برای مصارف رسمی که چنین عوارض و مالیاتی بر آن تعلق می‌گردد انجام می‌دهد دولت‌های متعاقد در صورت امکان، ترتیبات مقتضی اداری را برای بخشودگی یا استرداد مبلغ عوارض یا مالیات انجام خواهند داد.

● ماده ۱۰

۱. مراسلات رسمی دبیرخانه مورد سانسور قرار نخواهد گرفت.

۲. دبیرخانه حق استفاده از رمز و ارسال و دریافت مراسلات بوسیله کوریه یا در کیسه‌های مهر و موم شده را خواهد داشت و از همان مزایا و مصونیت‌های کوریه و کیسه‌های دیپلماتیک استفاده خواهد نمود.

قسمت سوم: نمایندگان دول متعاقد

● ماده ۱۱

کسانی که از طرف یکی از دول متعاقد به عنوان نماینده دائم اصلی آن دولت نزد دبیرخانه در سرزمین دولت متعاقد دیگر تعیین می‌گردند و نیز کارمندان رسمی تحت امر وی که در آن سرزمین اقامت دارند، به موجب توافقی که بین دولت فرستنده و دبیرخانه و بین دبیرخانه و دولت محل اقامت آنها به عمل آمده، از مصونیت‌ها و مزایایی که نمایندگان دیپلماتیک و کارمندان رسمی همپایه آنها استفاده می‌کند، برخوردار خواهند بود.

● ماده ۱۲

۱. نماینده هر دولت متعاقد نزد سازمان یا یکی از ارکان فرعی آن که مشمول مقررات ماده ۱۱ این موافقت‌نامه نباشد، تا زمانی که در سرزمین دولت متعاقد دیگر به منظور انجام وظیفه حضور دارد، از مزایا و مصونیت‌های زیر برخوردار خواهد بود:

الف) مصونیت از بازداشت یا حبس شخصی، نظیر آنچه به کارمندان دیپلماتیک دارای پایه مشابه اعطا می‌شود.

ب) مصونیت از تعقیب قانونی در قبال اظهارات شفاهی یا کتبی و اعمالی که در سمت رسمی انجام می‌دهد.

ج) غیرقابل تعرض بودن اوراق و اسناد.

د) حق استفاده از رمز و دریافت و ارسال اوراق یا مراسلات بوسیله کوریه یا در کیسه‌های مهور.

ز) مصونیت و تسهیلات در مورد توشه شخصی نظیر آنچه به کارمندان دیپلماتیک هم طراز او داده می‌شود.

ح) حق وارد کردن ااث و لوازم شخصی با معافیت گمرکی در بدو ورود به محل مأموریت خود در کشور مورد بحث و در خاتمه مأموریت حق خروج همان ااث و لوازم شخصی با معافیت گمرکی از کشور ولی در هر دو مورد، معافیت تابع شرایطی خواهد بود که حکومت کشوری که این حق در آن اجرا می‌شود لازم بداند.

ط) حق وارد کردن اتومبیل سواری برای استفاده شخصی بطور موقت با معافیت گمرکی یا متعاقباً فروش یا خروج مجدد آن با معافیت گمرکی، ولی در هر دو مورد تابع شرایطی خواهد بود که حکومت کشور درباره کارمندان دیپلماتیک هم پایه و مشابه لازم بداند.

۲. در جایی که تعلق قانونی هر نوع مالیاتی بستگی به مدت اقامت اشخاص داشته باشد، مدت زمانی که نماینده مشمول این ماده در سرزمین دولت متعاقد دیگری به منظور انجام وظیفه حضور دارد جزء مدت اقامت او محسوب نخواهد شد. بویژه چنین نماینده‌ای از پرداخت مالیات بر حقوق و درآمد رسمی خود، در طی مدت مذکور معاف خواهد بود.

۳. در این ماده منظور از «نماینده» کلیه نمایندگان و مشاوران و کارشناسان فنی هیئت‌های نمایندگی می‌باشد. هر یک از دول متعاقد (فرستنده)، در صورت درخواست دولت متعاقد دیگر (پذیرنده) اسامی نمایندگان خود را که مشمول این ماده می‌باشند، با ذکر مدت توقف احتمالی آنان در سرزمین دولت متعاقد دیگر به اطلاع دولت متقاضی خواهد رسانید.

۲۰۰ / سازمان همکاری اقتصادی (اكو)

● ماده ۱۴

مزایا و مصونیت‌های اعطایی به نمایندگان دول متعاقد و کارمندان آنها برای استفاده شخصی افراد مزبور نبوده بلکه به منظور تأمین اجرای آزادانه وظایفی است که در برابر سازمان همکاری اقتصادی به عهده دارند. نتیجتاً دولت متعاقد نه تنها حق دارد، بلکه موظف است، در هر مورد که معتقد باشد این مصونیت مانع اجرای عدالت می‌گردد و صرفنظر کردن از آن لطمه‌ای نیز به هدفی که این مصونیت برای آن وضع شده است وارد نمی‌آورد، از نمایندگان خود و کارمندان آنها سلب مصونیت نماید.

● ماده ۱۵

مقررات مواد ۱۱ تا ۱۳ این موافقت‌نامه هیچ دولتی را ملزم نمی‌سازد که مزایا و مصونیت‌های مندرج در موارد مذکور را به اتباع خود یا مقیمین دائم و یا به نمایندگان خود و کارمندان آنها، اعطا نماید.

قسمت چهارم: کارمندان و کارشناسان بین‌المللی در مأموریت از طرف دبیرخانه

● ماده ۱۶

دبیرکل طرحی برای طبقه‌بندی کارکنان به کارمندان سیاسی و کارمندان خدمات عمومی که مواد ۱۷ تا ۱۹ شامل آنها باشد، تنظیم خواهد نمود و اسامی کارمندان مشمول این طبقه‌بندی را به اطلاع دول متعاقد خواهد رسانید.

مقام رسمی و در حدود اختیارات انجام می‌دهند.

ب) بهره‌مندی خود، همسر و اعضای بلافصل خانواده که با او زندگی می‌کنند و تحت تکفل او می‌باشند، از مصونیت‌های مشابه در مورد محدودیت‌های مهاجرتی و ثبت‌نام خارجی‌ان که کارمندان دیپلماتیک هم‌ردیف او برخوردارند.

ج) برخورداری از تسهیلات مشابه در مورد محدودیت‌های پولی و ارزی که در مورد کارمندان دیپلماتیک هم‌ردیف او فراهم است.

د) برخورداری خود و همسر و اعضای بلافصل خانواده که با او زندگی می‌کنند و تحت تکفل او می‌باشند، از تسهیلات مشابه درباره بازگشت به میهن خود که به هنگام بحران‌های بین‌المللی برای کارمندان دیپلمات هم‌ردیف او فراهم است.

ه) حق وارد کردن ااث و لوازم شخصی خود با معافیت از حقوق و عوارض گمرگی به‌هنگام استقرار اولیه در کشور مورد بحث، و پس از خاتمه مأموریت در آن کشور، خارج کردن این ااث و لوازم بدون پرداخت حقوق و عوارض گمرگی، ولی در هر مورد این معافیت تابع شرایطی خواهد بود که حکومت کشوری که در آن از این حق استفاده می‌شود، لازم بداند.

و) حق وارد کردن موقت وسایط نقلیه موتوری برای استفاده شخصی با معافیت از پرداخت عوارض و حقوق گمرکی و متعاقباً فروش یا خارج کردن این وسایط نقلیه با برخورداری از معافیت گمرکی، ولی در هر مورد تابع شرایطی خواهد بود که حکومت کشور مربوطه برای کارمندان دیپلماتیک هم‌ردیف لازم بداند.

● ماده ۱۹

علاوه بر مصونیت‌ها و مزایای مذکور در مواد ۱۷ و ۱۸ دبیرکل و کارمندان ارشد دبیرخانه که مورد توافق دبیرکل و هر یک از دولت‌های متعاقد باشند، در سرزمین آن دولت از مصونیت‌ها و مزایایی برخوردار خواهند بود که معمولاً کارمندان دیپلماتیک هم‌ردیف از آنها بهره‌مند می‌باشند.

● ماده ۲۰

۱. کارشناسانی که از جانب دبیرخانه برای مأموریتی استخدام می‌شوند (به‌جز کارمندان موضوع مواد ۱۷ تا ۱۹) تا جایی که برای انجام مؤثر وظایف خود هنگام حضور در سرزمین هر یک از دول متعاقد دیگر لازم است، از مزایا و مصونیت‌های ذیل برخوردار خواهند بود:

الف) مصونیت از بازداشت یا حبس شخص و توقیف توشه شخصی

ب) مصونیت از تعقیب قانونی در برابر اظهارات شفاهی یا کتبی و اعمالی که در ایفای وظیفه رسمی خود نسبت به دبیرخانه از آنها ناشی شود.

ج) برخورداری از تسهیلات مشابه در مورد محدودیت‌های پولی و ارزی و در مورد توشه و لوازم شخصی که برای کارمندان دول خارجی در مأموریت‌های رسمی موقت فراهم است.

د) غیرقابل تعرض بودن اوراق و اسناد مربوط به کاری که از طرف دبیرخانه به‌عهده دارند.

۲. دبیرکل اسامی کارشناسانی را که مشمول مفاد این ماده باشند به اطلاع دول متعاقد

افراد نمی‌باشد. دبیرکل حق دارد و موظف است در هر مورد که معتقد باشد مصونیت کارمند یا کارشناسی مانع اجرای عدالت می‌شود و صرف نظر کردن از آن لطمه‌ای به منافع دبیرخانه وارد نمی‌کند، با تأیید دولت متبوع کارمند مربوطه، سلب مصونیت نماید.

● ماده ۲۲

مقررات مواد ۱۷ و ۱۹ و ۲۰ هیچ دولتی را ملزم نمی‌سازد که هیچیک از مزایا و مصونیت‌های مذکور در این مواد را به شخصی که از اتباع خود اوست اعطا کند، جز در موارد زیر:

الف) مصونیت از تعقیب قانونی در برابر اظهارات شفاهی یا کتبی و اعمالی که در ایفای وظایف رسمی خود نسبت به دبیرخانه از او ناشی شود.

ب) غیرقابل تعرض بودن اوراق و اسناد مربوط به کاری که از طرف دبیرخانه، به عهده دارد.

ج) برخورداری از تسهیلات در مورد محدودیت‌های پولی و ارزی در حدودی که برای ایفای مؤثر وظایف ضروری باشد.

قسمت پنجم: حل و فصل اختلافات

● ماده ۲۳

شورای وزیران سازمان همکاری اقتصادی مقرراتی برای حل و فصل مقتضی اختلافات در موارد زیر وضع خواهد کرد:

الف) اختلافات ناشی از قراردادها یا اختلافات دیگر که جنبه خصوصی داشته و

۲۰۴ / سازمان همکاری اقتصادی (اكو)

قسمت ششم: موافقت نامه های تکمیلی

● ماده ۲۴

دبیرکل می تواند به نمایندگی از طرف دبیرخانه، با هر یک از دول متعاقد یا با همه آنها موافقت نامه هایی برای اجرای این موافقت نامه منعقد سازد.

قسمت هفتم: مقررات نهایی

● ماده ۲۵

۱. موافقت نامه حاضر براساس قوانین اساسی و اجرایی دول عضو به تصویب خواهد رسید و اسناد تصویب به دولت جمهوری اسلامی ایران تسلیم خواهد شد و این دولت یک نسخه مصدق را برای کلیه دول امضاءکننده و دبیرخانه ارسال خواهد نمود.

۲. به محض آنکه دو سوم دولت های عضو اسناد تصویب را تسلیم دولت جمهوری اسلامی ایران نمایند موافقت نامه حاضر لازم الاجرا خواهد گردید.

۳. موافقت نامه حاضر پس از لازم الاجرا شدن جایگزین موافقت نامه قبلی در مورد وضعیت حقوقی سازمان همکاری اقتصادی (اكو)، نمایندگان ملی و کارکنان بین المللی آن پیوست عهدنامه اولیه از میر مورخ اسفند ماه ۱۳۵۵ (مارس ۱۹۷۷) خواهد شد.

۴. موافقت نامه حاضر در یک نسخه به زبان انگلیسی تنظیم گردید.
نمایندگان تام الاختیار زیر در تأیید مراتب فوق این موافقت نامه را امضاء نمودند.

در پانزدهمین روز از ماه سپتامبر در سال ۱۹۹۶ در از میر به امضاء رسید.

۱. از طرف دولت اسلامی افغانستان.....

۶. از طرف جمهوری اسلامی پاکستان.....
۷. از طرف جمهوری تاجیکستان.....
۸. از طرف جمهوری ترکیه.....
۹. از طرف جمهوری ترکمنستان.....
۱۰. از طرف جمهوری ازبکستان.....

موافقت‌نامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و سازمان همکاری اقتصادی در باره حقوق، مزایا و مصونیت‌های دبیرخانه اکو

دولت جمهوری اسلامی ایران و سازمان همکاری اقتصادی

در تطابق با هنجارها و رویه‌های پذیرفته شده بین‌المللی در مورد رفتار، حقوق و مزایای دیپلماتیک که در کنار دیگر موارد، در کنوانسیون ۱۹۴۶ راجع به مزایا و مصونیت‌های سازمان ملل و در کنوانسیون وین ۱۹۶۱ راجع به روابط سیاسی آمده است، و با درک نیاز به وجود یک رکن اداری مرکزی برای هماهنگی مناسب ارگان‌های اکو، و اجرای مؤثر فعالیت‌های آن و اجرای ماده IX عهدنامه از میر درباره دبیرخانه اکو؛
بر روی موارد ذیل موافقت می‌کنند:

ماده ۱: تعریف

۱. در این موافقت‌نامه:

د) «دبیرکل» به معنی دبیرکل اكو یا نماینده مسئول او است؛

ه) «مسئولین ذیصلاح ایران» به معنی مسئولین وزارت امورخارجه جمهوری اسلامی ایران و یا مسئولین دیگری که وزیر امورخارجه آنها را ذیصلاح تشخیص دهد؛

و) «قوانین جمهوری اسلامی ایران» شامل قوانین و احکام قانونی، مقررات یا دستوراتی است که توسط یا تحت مسئولیت دولت یا مسئولین ذیصلاح ایران صادر می شود؛

ز) «مجموعه دبیرخانه» به معنی ساختمان یا بخش هایی از ساختمان ها و زمین های آنها، بدون در نظر گرفتن مالکیت آنها، که توسط دبیرخانه استفاده می شود.

ح) «آرشیو دبیرخانه» به معنی سوابق و مکاتبات، مدارک، دست نوشته ها عکس های ثابت و متحرک و فیلم ها و صداها ی ضبط شده ای که متعلق به و یا در اختیار دبیرخانه است.

ط) «کارکنان دبیرخانه» به معنی تمامی کارکنان دبیرخانه که مطابق ماده IX عهدنامه از میر و مقررات کارکنان منصوب شده اند.

ی) «اموال» به معنی تمامی دارایی ها، شامل نقدینگی، اموال و درآمد متعلق به دبیرخانه است.

ک) «نمایندگان دولت ها» به معنی تمامی اعضاء آکر دپته شده هیئت های کشورهای عضو اكو در هر یک از اجلاس های اكو است که در کشور میزبان برگزار می شود.

ماده ۳: مقر دبیرخانه

۱. محل استقرار دبیرخانه در شهر تهران، مرکز جمهوری اسلامی ایران خواهد بود.
۲. جمهوری اسلامی ایران به عنوان کشور میزبان مکانی مناسب جهت استقرار دبیرخانه با تزیینات لازم، متعلقات سالن کنفرانس، فضای کافی پارک اتومبیل، خدمات و تأسیسات عمومی شامل برق، آب، گاز، تهویه مطبوع، سیستم حرارتی، خطوط تلفن، تلکس، فاکس و نگهداری اساسی آنها را فراهم خواهد کرد و یا عامل فراهم آمدن آنها خواهد بود.
۳. ساختمان‌های دبیرخانه تنها به منظور پیگیری اهداف سازمان، به گونه‌ای که در منشور اکو آمده، استفاده خواهد شد.
۴. هزینه‌های استفاده آب، برق و... توسط دبیرخانه تأمین خواهد شد.
۵. جمهوری اسلامی ایران تمامی اقدامات لازم را انجام خواهد داد تا تضمین کند که دبیرخانه بدون موافقت قبلی از تسلط بر تمامی یا بخشی از دارایی خود محروم نگردد.
۶. ساختمان‌های دبیرخانه، لوازم آنها و دیگر اموال سازمان شامل وسایل حمل و نقل در هر جای جمهوری اسلامی ایران که قرار داشته باشند و در اختیار هر که باشند از بازرسی، توقیف و مصادره، ضبط و هر نوع مداخله دیگر مصون خواهند بود.
۷. جمهوری اسلامی ایران به عنوان کشور میزبان وظیفه خاصی را در قبال حفاظت از ساختمان دبیرخانه در مقابل هر نوع تردد غیرمجاز و یا خسارت و همچنین جلوگیری از هر نوع اخلال در آرامش دبیرخانه و هتک احترام آن برعهده دارد.

ماده ۴: اختیارات قضایی دبیرخانه

ماده ۵: مصونیت ساختمان‌ها و آرشيوهای دبیرخانه

۱. ساختمان‌های دبیرخانه مصون و تحت کنترل و مسئولیت دبیرکل به نحوی که در موافقت‌نامه ذکر گردیده، خواهد بود.

۲. آرشيوهای متعلق و یا در اختیار دبیرخانه مصون خواهند بود.

۳. کارمندان و یا مسئولین دولت اعم از اداری، قضایی، نظامی یا انتظامی اجازه ورود به محدوده ساختمان‌های دبیرخانه را به منظور انجام هیچگونه وظیفه رسمی مگر با موافقت دبیرکل، ندارند.

۴. بدون تخطی از مفاد ماده ۱۱ این موافقت‌نامه، دبیرخانه اجازه استفاده از ساختمان‌های خود را جهت پناهندگی به منظور ممانعت از بازداشت تحت قوانین جمهوری اسلامی ایران نخواهد داد و نیز از هر رفتار دیگری که با اهداف دبیرخانه مندرج در عهدنامه از میر ناسازگار باشد، خودداری خواهد نمود.

ماده ۶: حفاظت از ساختمان‌های دبیرخانه

۱. مسئولین ذیصلاح ایرانی هر اقدامی را که جهت تضمین حفظ تسلط دبیرخانه بر ساختمان‌های خود لازم باشد به جز مواردی که اكو دیگر از آن ساختمان‌ها استفاده نکند، انجام خواهند داد.

۲. مسئولین ذیصلاح ایرانی حداکثر تلاش خود را خواهند کرد که آرامش ساختمان‌های دبیرخانه را در مقابل هر نوع مزاحمتی به صورت ورود بدون اجازه افراد و یا گروهها از بیرون و یا مزاحمت در همسایگی محل حفظ کنند و نیز اسباب لازم برای حفاظت از دبیرخانه را توسط

ماده ۷: ارتباطات

۱. دبیرخانه برای ارتباطات رسمی خود از رفتاری مشابه رفتار دولت با هیئت‌های سیاسی خارجی و دفاتر نمایندگی سازمان‌های بین‌المللی در جمهوری اسلامی ایران بهره‌مند خواهد شد.

۲. هیچ سانسوری در مکاتبات رسمی و دیگر ارتباطات رسمی دبیرخانه انجام نخواهد گرفت.

۳. دبیرخانه حق دریافت و یا ارسال مکاتبات رسمی را از طریق پست‌های سیاسی و یا بسته‌های مهر و موم شده خواهد داشت. این مکاتبات از مزایا و مصونیت‌های پست و بسته‌های سیاسی بهره‌مند خواهد بود.

۴. دولت تا آنجا که امکان‌پذیر باشد، تسهیلات لازم را برای استفاده از خدمات تلفنی و تلکس در محدوده ساختمان‌های دبیرخانه فراهم خواهد کرد.

۵. هرگاه ضرورت اقتضا کند و براساس تصویب دولت، دبیرخانه اختیار خواهد داشت از دستگاه‌های رادیویی موج کوتاه شامل ارتباطات اورژانس جهت ارسال و دریافت پیام استفاده کند.

ماده ۸: مصونیت و معافیت از مالیات اموال و دارایی‌ها

۱. اموال و دارایی‌های دبیرخانه هرکجا که قرار داشته باشند و در اختیار هر فردی که باشند از مصونیت در برابر بازرسی، مصادره، توقیف و ضبط و هر نوع مزاحمت دیگری برخوردار خواهند بود. مگر در مورد خاصی که دبیرکل مصونیت را صریحاً بردارد.

و صادرات اقلام صادراتی و وارداتی توسط دبیرخانه برای استفاده‌های رسمی و اداری، براساس این تفاهم که اقلام وارداتی مشمول این معافیت‌ها توسط دبیرخانه به شخص دیگری در جمهوری اسلامی ایران منتقل نخواهند شد، مگر تحت شرایطی که مطابق با قوانین جمهوری اسلامی ایران با دولت مورد توافق قرار گیرد.

ج) از حقوق گمرکی و دیگر انواع عوارض و همچنین ممنوعیت‌ها و محدودیت‌های مربوط به واردات و صادرات نشریات خود.

۳. در حالی که دبیرخانه، به عنوان یک قانون کلی، مدعی معافیت از عوارض غیرمستقیم و مالیات بر فروش اموال منقول و غیرمنقول که بخشی از قیمت قابل پرداخت است، نمی‌باشد معذالک در صورتی که دبیرخانه به انجام خریدهای مهمی برای استفاده‌های اداری بپردازد، مالیات‌ها و عوارض وضع شده و یا قابل مطالبه از چنین خریدهایی هرگاه که امکان‌پذیر باشد، توسط دولت از طریق ترتیبات اداری مناسب بازگردانده خواهد شد.

ماده ۹: تسهیلات مالی

بدون اینکه هیچگونه مقررات کنترل مالی یا مهلت قانونی از هر نوع اعمال شود، الف) دبیرخانه می‌تواند پول و یا هر نوع ارزی را در اختیار گرفته و با هر ارزی حساب دایر نماید.

ب) دبیرخانه باید در انتقال پول، یا ضمانت‌های مالی و یا ارز از یک کشور به کشور دیگر و یا در داخل جمهوری اسلامی ایران آزاد باشد و بتواند هر ارزی را که در اختیار دارد به هر واحد پول دیگری تبدیل نماید.

ماده ۱۰: تسهیلات روادید و اقامت

۱. مسئولین ذیصلاح ایرانی تسهیلات لازم را برای افراد ذیل جهت تردد به و از، ساختمان‌های دبیرخانه در تطابق با هنجارها و روبه‌های پذیرفته شده در عرف، حقوق و مزایای دیپلماتیک فراهم خواهند آورد:

الف) نمایندگان دولت‌ها

ب) دبیرکل و کارکنان دبیرخانه، خانواده آنها و دیگر اعضای وابسته به خانواده آنها؛

ج) دیگر کسانی که توسط دبیرخانه به منظور امور رسمی و اداری دعوت می‌شوند؛

د) نمایندگان مطبوعات، رادیو، فیلم و دیگر نمایندگان آژانس‌های خبری که رسماً نزد دبیرخانه اکر دیته می‌شوند.

۲. روادیدهایی که برای افراد مذکور در بند ۱ این ماده لازم است، بدون ملاحظه ماهیت و نوع گذرنامه در اسرع وقت و بدون هیچگونه هزینه‌ای صادر خواهد شد. البته، این امر باعث بی‌نیازی از ارائه شواهد و مدارک قانع‌کننده و لازم برای اثبات ادعای قرارگرفتن افراد تحت این بند و آنچه که در بند ۱ از این ماده آورده شده و یا قوانین قرنطینه و بهداشتی نخواهد شد.

۳. براساس مفاد ماده ۱۱، بندهای ۵ (الف)، (ب) و (ج)، قوانین جمهوری اسلامی ایران درباره اقامت بیگانگان مطابق با امتیازات اشاره شده در بندهای ۱ (الف)، (ب)، و (ح) این ماده به‌کارگرفته خواهند شد. این امور به نحوی به‌کارگرفته نخواهند شد که کسی را به خاطر فعالیت‌هایی که در سمت اداری خود انجام داده الزام به ترک جمهوری اسلامی ایران بنمایند.

ماده ۱۱: مزایا و مصونیت‌های دبیرکل و کارکنان دبیرخانه

ب) مصونیت از بازرسی و توقیف بار و اثاثیه رسمی آنان؛

۲. دبیرکل و کارکنان دبیرخانه در سطوح معادل با اعضاء هیئت‌های سیاسی، که تبعه کشور میزبان نیستند، در خاک جمهوری اسلامی ایران از مزایا و مصونیت‌های ذیل برخوردار خواهند بود:

الف) معافیت از مالیات بر حقوق و مزایائی که توسط دبیرخانه به آنها پرداخت می‌شود؛

ب) مصونیت خود، همسر و خویشاوندان وابسته به آنها از محدودیت‌های مربوط به مهاجرت و ثبت اتباع بیگانه؛

ج) امتیازات مربوط به تسهیلات مبادله ارز مشابه آنچه که به مقامات رسمی با رتبه معادل در هیئت‌های نمایندگی سیاسی داده شده است؛

د) تسهیلات مشابه جهت بازگشت به وطن، برای خود فرد و همسرش و خویشاوندان وابسته به آنها، در هنگام بحران‌های بین‌المللی به‌گونه‌ای که برای مقامات با رتبه معادل در هیئت‌های سیاسی در نظر گرفته می‌شود؛

ه) مصونیت از بازداشت یا توقیف شخصی؛

و) مصونیت از بازرسی و توقیف بار شخصی؛

ز) آزادی در حفظ اوراق بهادار خارجی، و دیگر اموال منقول و غیرمنقول در خاک جمهوری اسلامی ایران یا جای دیگر در زمانی که فرد در استخدام دبیرخانه می‌باشد و دارا بودن حق خارج کردن پول در قالب هر ارز خارجی و بدون هیچ محدودیت و ممانعتی در هنگام پایان دوره خدمت در دبیرخانه، البته این امر مانع از ارائه دلیل

اعضای مقیم هیئت‌های سیاسی با رتبه‌های معادل خواهد بود.

ط) حق خارج کردن لوازم زندگی در پایان مدت خدمت، از جمهوری اسلامی ایران بدون هیچگونه ممانعت، محدودیت، بازرسی و توقیف، مشابه امتیازات و مصونیت‌هایی که به اعضای مقیم هیئت‌های سیاسی با رتبه معادل داده شده است.

۳. الف) دبیرکل از سطح سیاسی مناسب و از کلیه مزایا و مصونیت‌های رؤسای

هیئت‌های سیاسی که در بند ۲ این ماده مطرح نگردیده، برخوردار است.

ب) اقامتگاه دبیرکل و کارکنان دبیرخانه از حفاظت و مصونیت مشابه کارکنان سیاسی براساس هنجارها و رویه‌های پذیرفته شده بین‌المللی در رابطه با عرف، حقوق و مزایای دیپلماتیک بهره‌مند خواهد بود.

۴. صرف نظر از برخورداری از مزایا و مصونیت‌ها، دبیرکل و کارکنان دبیرخانه موظف

هستند که به قوانین کشورهای عضو احترام بگذارند و از هرگونه دخالت در مسائل داخلی کشورهای اکو خودداری نمایند.

۵. الف) مزایا و مصونیت‌ها به منظور حفظ منافع دبیرخانه به مقامات رسمی و

کارشناسان اعطا می‌شوند و نه برای منافع شخصی افراد. دبیرکل با تصویب دولت متبوع یک مقام رسمی یا کارشناس دبیرخانه می‌تواند مصونیت وی را هنگامی که احساس کند این مصونیت باعث ممانعت در اجرای عدالت است، لغو نماید. این الغاء بدون هیچگونه خدشه‌ای بر منافع دبیرخانه انجام خواهد پذیرفت. در مورد دبیرکل، شورای وزیران حق الغای مصونیت را دارا می‌باشد.

ب) دبیرکل هر احتیاطی که لازم باشد انجام خواهد داد تا تضمین کند که از مزایا و

جهت تسهیل اجرای عدالت و جلوگیری از وقوع هر نوع سوء استفاده از مزایا و مصونیت‌های داده شده براساس این موافقت‌نامه به عمل خواهند آورد. در صورتی که دولت متوجه شود که شخصی از مزایا و مصونیت‌های داده شده به او براساس این موافقت‌نامه سوء استفاده کرده است، در آن صورت دبیرکل براساس تصمیم دولت از او درخواست ترک کشور را خواهد نمود.

۶. مسئولین ذیصلاح ایرانی برای دبیرکل و کارکنان دبیرخانه کارت‌های شناسایی مناسب تهیه خواهند نمود.

ماده ۱۲: خدمات عمومی و تقسیم مسئولیت‌های مربوط به تأسیسات و نگهداری ساختمان‌های دبیرخانه

۱. مسئولین ذیربط ایران، در حدی که از سوی دبیرکل درخواست گردد از قدرت خود در این زمینه استفاده خواهند کرد تا تضمین نمایند که ساختمان‌های دبیرخانه بر مبنای برابر با مراکز مشابه از تسهیلات خدمات عمومی لازم برخوردار گردند. در صورتی که هر نوع اخلال و یا تهدید به قطع ارائه خدمات پیش آید، مسئولین ذیربط ایرانی نیازهای دبیرخانه را با اهمیتی برابر با نیازهای مشابه مؤسسات عمده دولت تأمین نموده و بر این اساس اقدامات لازم را به منظور تضمین عدم اخلال در کار دبیرخانه انجام خواهند داد.
۲. دبیرخانه مسئول کلیه هزینه‌های مربوط به نگهداری، تعمیرات و استفاده از تمامی خدمات عمومی مورد اشاره در بند ۱ راجع به ساختمان دبیرخانه می‌باشد.

۳. این موافقت‌نامه در چارچوب هر یک از اهداف عمده به گونه‌ای تفسیر خواهد شد که اختیار کامل و مؤثر به دبیرخانه جهت انجام مسئولیت‌ها و اهداف آن داده شود.

۴. هر جا که این موافقت‌نامه تعهداتی را برای مسئولین ذیربط ایرانی ایجاد کند، مسئولیت نهایی برای انجام تعهدات برعهده دولت خواهد بود.

۵. این موافقت‌نامه تا هنگامی که عهدنامه از میر معتبر است و مقر دبیرخانه در تهران قرار دارد، قابل اجرا خواهد بود.

در حضور شهود ذیربط:

نمایندگان مربوطه این موافقت‌نامه را در دو نسخه به زبان انگلیسی امضاء کردند.

این موافقت‌نامه در عشق‌آباد در تاریخ ۱۴ ماه مه سال ۱۹۹۶ به امضاء رسید.

از طرف دولت جمهوری اسلامی ایران

دکتر علی اکبر ولایتی

وزیر خارجه جمهوری اسلامی ایران

از طرف سازمان همکاری اقتصادی

آقای شمشاد احمد

دبیرکل اکو

۴. متن كامل بيانيه‌هاي اجلاس‌هاي سران اكو

بيانيه تهران

نخستين اجلاس سران اكو

۲۸-۲۷ بهمن ۱۳۷۰/۱۷-۱۶ فوريه ۱۹۹۲

جناب آقاي هاشمي رفسنجانى رئيس جمهورى اسلامى ايران، جناب آقاي تورگوت اوزال رئيس جمهور تركيه، جناب آقاي نواز شريف نخست وزير جمهورى اسلامى پاكستان، جناب آقاي اياز مطلباف رئيس جمهور آذربايجان، جناب آقاي سفرمراذ آنايويچ نيازاف رئيس جمهور تركمنستان، جناب آقاي يولداشف شوكت محلى الدينويچ رئيس مجلس جمهورى ازبكيستان، جناب آقاي اركى بايف معاون نخست وزير قرقيزستان و جناب آقاي لكيم قيوماف، وزير امور خارجه جمهورى تاجيكستان در اولين نشست سران اكو در تهران در تاريخ‌هاي ۱۶-۱۷ فوريه ۱۹۹۲ مطابق با ۲۷-۲۸ بهمن ۱۳۷۰، شركت و در محيطة آكنده از برادري و دوستي به تبادل نظر پرداختند. جناب آقاي بايكنف معاون نخست وزير جمهورى قزاقستان نيز بنا به دعوت مخصوص در اين اجلاس حضور بهم رساندند.

سران كشورها و دولت‌هاي عضو با يادآوري تحولات سياسى و اقتصادى در جهان بويژه در منطقه كه با فروپاشى نظام كمونيستى بوقوع پيوسته، پيشبرد اهداف اقتصادى و زيربنايى اكو را با عنايت به نقش روزافزون اقتصاد در تعيين سياست‌هاي جهانى مورد تأييد قرارداد و ابراز اميدوارى نمودند كه كشورهاي عضو «اكو» بتوانند با تلاش لازم در جهت تقويت اين سازمان

فعالیت‌های اقتصادی، فنی و فرهنگی اکو بدون ایراد خدشه به موضع هر یک از دول عضو و تلاش‌های جاری برای حل و فصل نهایی مسئله قبرس طبق قطعنامه‌های مربوطه شورای امنیت سازمان ملل، استقبال نمودند.

نحوه این مشارکت توسط دبیرخانه اکو با همپاری کارشناسان سه کشور بنیان‌گذار اکو تعیین خواهد شد.

سران کشورها و دولت‌ها توافق داشتند که صلح و امنیت در منطقه لازمه توسعه اقتصادی می‌باشد. ایشان با در نظر داشتن وضعیت رو به وخامت جامو و کشمیر بر لزوم رعایت حقوق انسانی، حل سریع موضوع طبق خواسته مردم کشمیر و به موجب تعهدات دیرینه تأکید نمودند.

ایشان خواستار اعاده صلح در افغانستان شده و پشتیبانی کامل خود را نسبت به تلاش‌هایی که برای یافتن یک راه‌حل سیاسی سریع که مورد قبول مردم افغانستان باشد اعلام نمودند.

ایشان خواستار حل و فصل عادلانه و همیشگی مسئله فلسطین براساس اعاده حقوق انکارناپذیر مردم فلسطین گردیدند.

سران کشورها و دولت‌ها موافقت کردند که در پی اجرای موفقیت‌آمیز پروتکل تعرفه‌های ترجیحی اکو هرچه زودتر می‌بایستی تا رفع نهایی کلیه موانع تعرفه‌ای و غیرتعرفه‌ای و نیز سوبسید کلیه صادرات، کوشش‌های لازم ادامه یابد.

سران کشورها و دولت‌های عضو پس از مروری بر فعالیت‌های گذشته اکو و پیشرفت‌های حاصله اظهار اطمینان نمودند که مساعی مشترک کشورهای عضو امکانات تازه‌ای

سران كشورها و دولت‌ها ايجاد زيربنايي مدرن و مؤثر را نه تنها جهت برقراري ارتباط
ميان كشورهاي عضو سازمان بلكه همچنين دسترسي اين كشورها به ديگر مناطق جهان،
پيش‌يني نمودند.

بدين سان اكو قادر خواهد بود علاوه بر ايجاد مناسبات محكم‌تر اقتصادي و تجاري ميان
كشورهاي عضو، با جهان خارج نيز به صورت هماهنگ و به نفع متقابل كشورهاي عضو ارتباط
برقرار نمايد.

سران كشورها و دولت‌هاي شركت‌كننده در اجلاس تهران از استقبال گرم و ميهمان‌نوازي
صميمانه جناب آقاي هاشمي رفسنجاني رئيس جمهور و دولت جمهوري اسلامي ايران در
طول برگزاري اين اجلاس سپاسگزاري نمودند.

بیانیه مشترک دومین اجلاس سران اکو

استانبول ۶ و ۷ ژوئیه ۱۹۹۳

دومین اجلاس سران سازمان همکاری‌های اقتصادی (اکو) در جمهوری ترکیه در شهر استانبول در تاریخ ۱۵ و ۱۶ تیر ماه ۱۳۷۲ (۶ و ۷ ژوئیه ۱۹۹۳) برگزار گردید. در این اجلاس جنابان آقایین برهان‌الدین ربانی (افغانستان)، رسول قلی‌اف (آذربایجان)، اکبر هاشمی رفسنجانی (ایران)، نورسلطان نظربایف (قزاقستان)، عسگر آقایف (قرقیزستان)، محمدنواز شریف (پاکستان)، امام‌علی رحمانف (تاجیکستان)، سلیمان دمیرل (ترکیه)، صفر مرادنیازف (ترکمنستان) و اسلام کریم‌اف (ازبکستان) حضور داشتند. سران کشورها/ دول در جوی صمیمانه به تبادل نظر و مباحث مربوط به رفاه اجتماعی - اقتصادی منطقه خویش پرداختند. در این زمینه، سران کشورها/ دول: - ضمن در نظر گرفتن اهداف و آرمان‌های سازمان همکاری‌های اقتصادی که در معاهده از میر آمده است،

- و با یادآوری قرابت فرهنگی و تاریخی دیرینه مردم کشورهای عضو اکو،

- و آگاهی از تحولات سریع کنونی جهان که تأثیر مستقیم بر منطقه اکو دارد؛

- با تشخیص این موضوع که صلح و ثبات جهانی برای توسعه اقتصادی، امر

اجتناب‌ناپذیر می‌باشد؛

۲. اصول همکاری‌های مندرج در بیانیه اولین اجلاس سران اكو در تهران و بیانیه اجلاس سران کشورهای منطقه در عشق‌آباد را مجدداً مورد تأکید قرار دادند.

۳. موافقت کردند که می‌بایست توصیه‌هایی به منظور شرکت حداکثر بخش خصوصی در فعالیت‌های اقتصادی منطقه تنظیم گردد زیرا فعالیت‌های بخش‌های خصوصی نقش عمده‌ای در امکان توسعه اقتصادی کشورهای عضو اكو و همچنین ورود آنان به اقتصاد جهانی ایفاء می‌نماید.

۴. موافقت نمودند تا سیاست‌های اقتصادی کشورهای عضو اكو در جهت استفاده بهتر از منابع انسانی و مادی منطقه به منظور ارتقاء اقتصادی توده مردم هماهنگ‌گردد.

۵. موافقت نمودند که کشورهای عضو اكو برای ایجاد زیربنای مؤثر و مدرن که نه تنها کشورهای عضو را به یکدیگر پیوند می‌دهد بلکه دستیابی آنها به سایر مناطق جهان را نیز میسر می‌سازد، اولویت بالائی قائل شوند.

۶. با تأکید خاص در مورد فراگیری، تطبیق، توسعه و انتقال تکنولوژی و علوم بر اساس بهترین شرایط ممکن در بین کشورهای عضو بر ضرورت گسترش همکاری‌های علمی، فنی و فرهنگی موافقت نمودند.

۷. ضمن قائل شدن اولویت بالائی جهت آزادسازی تجارت و ایجاد مؤسسات مالی به منظور رشد مستمر اقتصادی در منطقه بر ضرورت توسعه عمیق‌تر ارتباطات اقتصادی و بازرگانی بین کشورهای عضو، تأکید نمودند.

۸. برافزایش روابط اقتصادی و بازرگانی تأکید شده و به برگزاری نمایشگاه‌های

کشورهای عضو موافقت شد.

۱۰. از تلاش‌های انجام‌گرفته توسط اکو برای ایجاد روابط متقابل با دیگر ارگان‌های منطقه‌ای و سازمان‌های بین‌المللی تقدیر بعمل آمده و درخواست شد که این کوشش‌ها به صورت تدریجی و مورد به مورد ادامه یابد.

۱۱. اجماع اصولی که درخصوص تأسیس مقر شرکت‌های کشتیرانی و هواپیمایی در ایران، شرکت بیمه اتکائی در پاکستان و بانک تجارت و توسعه در ترکیه بعمل آمده بود مورد تأیید قرارگرفت و ارگان ذیربط (شورای قائم‌مقامان) موظف شد که امکان‌سنجی فنی اقتصادی لازم درخصوص تمام جنبه‌های پروژه‌های فوق را براساس پارگراف ۲۸ گزارش اجلاس شورای وزیران انجام دهد.

۱۲. اهداف تعیین‌شده در طرح عمل‌کوئته مورخ فوریه ۱۹۹۳ مورد تأیید قرارگرفت.

۱۳. دورنمای بلندمدت اکو (بیانیه استانبول) برای سال ۲۰۰۰ و فراسوی آن مورد تأیید قرار گرفت.

۱۴. موافقت کردند که اجلاس سران کشورهای عضو اکو به منظور تبادل نظرات و بررسی عمیق فعالیت‌های جاری اکو و همچنین شناسایی زمینه‌های جدید همکاری‌ها بطور سالانه برگزار شود. کشورهای عضو از پیشنهاد دولت جمهوری اسلامی پاکستان برای میزبانی سومین اجلاس سران اکو در سال ۱۹۹۴ استقبال نمودند.

رؤسای کشورها و دولت‌های شرکت‌کننده در اجلاس مراتب سپاسگزاری خویش از

رئیس جمهور ترکیه جناب آقای سلیمان دمیرل و دولت جمهوری ترکیه و استقبال گرم و

بیانیه آذربایجان

بیانیه سران کشورهای شرکت‌کننده در دومین اجلاس سران اکو

(استانبول ۱۵-۱۶ تیر ماه ۱۳۷۲، ۶-۷ ژوئیه ۱۹۹۳)

طی اجلاس سران در استانبول، کشورهای شرکت‌کننده ادامه تجاوز ارمنستان علیه سرزمین‌های آذربایجان و تشدید و افزایش خصومت‌ها در مناطق اقدام، فیزولی، جبرئیل، کوباتلی، و آق دره را محکوم نمودند.

حمله اخیر زمانی صورت می‌گیرد که همه طرف‌های درگیر در جلسه صلح مینسک با توافق بر سر یک جدول زمانی برای اجرای سریع قطعنامه ۸۲۲ شورای امنیت ملل متحد تأکید می‌کنند. اکنون افزودن بر وخامت اوضاع توسط آرامنه در زمانی که قدم مثبتی به سوی پروسه صلح برداشته می‌شود، امری عادی شده و از اینجاست که درخصوص علاقه آنها برای رسیدن به یک راه‌حل مسالمت‌آمیز از طریق مذاکره تردیدهای جدی بوجود آمده‌است.

در همین رابطه سران شرکت‌کننده در این اجلاس ضمن تأکید مجدد بر غیرقابل قبول بودن توسعه‌طلبی ارضی و بدست‌آوردن امتیازات سیاسی با استفاده از قوه قهریه از جوامع بین‌المللی خواستند که از نفوذ خود بر ارمنستان به‌منظور پایان‌دادن به این تجاوزات استفاده نمایند.

کشورهای عضو شرکت‌کننده در دومین اجلاس سران اکو در استانبول با تمسک به

اعلامیه مشترک

سومین اجلاس سران اکو

(اسلام آباد ۱۵-۱۴ مارس ۱۹۹۵)

(۲۴-۲۳ اسفند ماه ۱۳۷۳)

سومین اجلاس سران سازمان همکاری‌های اقتصادی در شهر اسلام‌آباد جمهوری اسلامی پاکستان در ۱۴-۱۵ مارس ۱۹۹۵ برگزار گردید. ریاست این اجلاس را سرکارخانم محترم بی نظیر بوتو نخست وزیر جمهوری اسلامی پاکستان به عهده داشتند و سایر حاضرین در اجلاس عبارت بودند از:

- جناب آقای پروفیسور برهان‌الدین ربانی رئیس جمهوری دولت اسلامی افغانستان

- جناب آقای حیدر علی اف رئیس جمهور آذربایجان

- جناب آقای اکبر هاشمی رفسنجانی رئیس جمهوری اسلامی ایران

- جناب آقای نغماجان ایسن گارین معاون اول نخست‌وزیر قزاقستان

- جناب آقای عسگر آقایف رئیس جمهوری قرقیزستان

- جناب آقای امامعلی رحمانف رئیس جمهوری تاجیکستان

- جناب آقای سلیمان دمیرل رئیس جمهوری ترکیه

- جناب آقای صفر مراد نیازاف رئیس جمهوری ترکمنستان

باتوجه به پیوندهای تاریخی و فرهنگی عمیق بین ملت‌های کشورهای عضو اكو؛

- با درک تأثیر تحولات جهانی بر منطقه اكو؛

- با تأکید بر تصمیم خود مبنی بر بهبود رفاه ملت‌های کشورهای عضو از طریق

همکاری‌های گسترده‌تر در چارچوب اكو؛

- با یادآوری اعلامیه تهران در اولین اجلاس سران اكو که در فوریه ۱۹۹۲ (بهمن ماه

۱۳۷۰) برگزار گردید و بیانیه مشترک دومین اجلاس سران که در ماه ژوئیه ۱۹۹۳ (تیرماه ۱۳۷۲)

در استانبول برگزار گردید؛

- باتوجه به گزارش دبیرکل اكو درخصوص فعالیت‌های سازمان از زمان اجلاس سران در

استانبول؛

۱. تعهد خود نسبت به اهداف اكو مبنی بر همکاری‌های چندجانبه منطقه‌ای برای بهبود

وضع اجتماعی و اقتصادی کشورهای عضو اكو را مورد تأیید مجدد قرار دادند.

۲. از تصمیم اتخاذ شده در چهارمین اجلاس شورای وزیران در تهران در ژانویه ۱۹۹۴

(دی ماه ۱۳۷۲) و پنجمین اجلاس این شورا در عشق‌آباد در ژانویه ۱۹۹۵ (بهمن ماه ۱۳۷۳) که

منجر به برگزاری اجلاس سران و تأسیس چندین مؤسسه وابسته به اكو و ترتیبات منطقه‌ای در

جهت نزدیک کردن کشورهای عضو اكو براساس منافع مشترک گردید، استقبال نمودند.

۳. بر ضرورت تجدید بنای اكو تأکید نمودند و در این ارتباط از تشکیل گروه خبرگان

درخصوص تقویت کارایی اكو و ارگان‌های آن استقبال نمودند و از این گروه خواستند که با

سرعت بیشتر به وظایف خود عمل نماید.

۴. از تصمیم مربوط به تعیین دهه حمل و نقل و ارتباطات در منطقه اكو (۱۹۹۵-

۶. از شورای برنامه‌ریزی منطقه‌ای اکو و کمیته همکاری‌های اقتصادی و بازرگانی خواستند که علاوه بر ارزیابی مزایای حاصله از پروتکل تعرفه‌های ترجیحی و بررسی امکان گسترش و وسیع‌تر کردن محدوده آن، تأثیرات موافقت‌نامه جدید موسوم به دور اروگوئه بر منطقه اکو را مورد ارزیابی قرار دهند.

۷. موافقت نمودند که برای آشنایی با محصولات مختلف کشورهای عضو نمایندگاهی به صورت منظم و براساس نوبت و داوطلبانه برقرار گردد. در این ارتباط از پیشنهاد دولت جمهوری اسلامی ایران مبنی بر برگزاری چنین نمایندگاهی استقبال نموده و توافق کردند که امکان نهادی کردن این روش با توجه به تجربه‌ای که از برگزاری این نمایندگاه حاصل می‌شود را بررسی نمایند.

۸. تصمیم خود در اجلاس استانبول مبنی بر تأسیس مناطق آزاد تجاری در منطقه اکو برای گسترش تجارت در داخل و خارج از منطقه را یادآوری نموده و خواستند که اقدامات لازم برای پی‌گیری این امر انجام گیرد.

۹. از دولت‌های عضو خواستند که درخصوص اجرای سریع طرح‌هایی که دارای اولویت‌های منطقه‌ای هستند و در طرح عمل کویت، اعلامیه استانبول و طرح کلی آلماتی پیش‌بینی شده اطمینان حاصل نمایند و این طرح‌ها را در برنامه‌های ملی و یا در ترتیبات دوجانبه و منطقه‌ای خود بگنجانند.

۱۰. از تأسیس مؤسسه عالی حساسی اکو استقبال نمودند.

۱۱. شرکت گسترده‌تر بخش خصوصی در توسعه اقتصادی منطقه‌ای و حمایت کامل از روند خصوصی‌سازی در کشورهای عضو اکو مورد موافقت قرار گرفت.

۲۲۶ / سازمان همکاری اقتصادی (اکو)

و از دبیرکل خواستند کمک‌های بین‌المللی برای گسترش همکاری‌های مؤثر منطقه‌ای در زمینه کنترل مواد مخدر را بسیج نماید.

۱۴. از ترتیبات همکاری بین اکو و سازمان‌های منطقه‌ای و بین‌المللی در داخل و خارج از سازمان ملل متحد استقبال نمودند.

۱۵. تلاش‌های دبیرکل برای پیشبرد روند همکاری منطقه‌ای را مورد قدردانی قرار دادند.

۱۶. با پیشنهاد برگزاری اجلاس سران همزمان با اجلاس شورای وزیران اکو موافقت نمودند.

۱۷. شاهد امضاء/ پاراف رسمی اسناد زیر در طول اجلاس بودند

- موافقت‌نامه تجارت ترانزیت اکو

- موافقت‌نامه تسهیل صدور رواید برای بازرگانان کشورهای اکو

- موافقت‌نامه تأسیس شرکت کشتیرانی اکو

- اساسنامه شرکت کشتیرانی اکو

- موافقت‌نامه بانک تجارت و توسعه اکو

- یادداشت تفاهم شرکت بیمه اتکایی اکو

- موافقت‌نامه تأسیس خط هوایی اکو

- اساسنامه خط هوایی اکو

- منشور بنیاد علمی اکو

- منشور مؤسسه فرهنگی اکو

- یادداشت تفاهم همکاری بین اکو و برنامه توسعه ملل متحد (UNDP)

بیانیه اسلام آباد

سومین اجلاس سران اکو

(اسلام آباد ۱۵-۱۴ مارس ۱۹۹۵)

(۲۴-۲۳ اسفند ماه ۱۳۷۳)

سران کشورهای و رؤسای دولت‌های عضو اکو که در تاریخ ۱۴ لغایت ۱۵ مارس ۱۹۹۵ در اسلام‌آباد نشست داشته‌اند:

۱. با درک مسئولیت خود برای حفظ رشد اجتماعی و اقتصادی و بهبود کیفیت زندگی برای جمعیت ۳۰۰ میلیونی منطقه اکو،

۲. به این واقعیت توجه نمودند که تغییرات سریع شرایط اقتصادی منطقه‌ای و بین‌المللی، فرصت‌ها و همچنین چالش‌هایی را در مقابل ما قرار می‌دهد. یک اجماع کلی در سطح منطقه، درخصوص اتخاذ شیوه بازار آزاد وجود دارد و گام‌هایی تاکنون درخصوص تقویت همکاری‌های اقتصادی و بازرگانی برداشته شده‌است. کشورهای عضو اکو مصمم هستند که به‌روند حرکت به سمت اقتصاد بازار آزاد با توجه به تحولات اقتصادی بین‌المللی سرعت بخشند. چالشی که در مقابل اعضاء ECO قرار دارد این است که سیاست‌های بازرگانی خود را بیشتر آزاد سازند و همچنین تلاش نمایند به بازارهای مناطق مهم اقتصادی جهان دسترسی پیدا نمایند و از فرصت‌های ارائه شده در نتیجه انعقاد موافقت‌نامه مربوط به دور اوروگوئه بهره‌مند گردند.

۵. بر این اعتقاد بودند که اكو باید وسیله‌ای برای اتحاد اقتصادهای کشورهای عضو با سایر کشورهای جهان باشد تا سهم مثبتی در ایجاد شرایط با ثبات و مسالمت‌آمیز در منطقه و در سطح جهان ایفا نماید.

۶. ابراز اطمینان نمودند که صلح و رفاه در منطقه اكو موجب همبستگی و همکاری بیشتر بین ملل کشورهای عضو خواهد شد و باعث احیاء میراث مشترک و غنی آنها می‌گردد.

۷. یادآوری نمودند که چارچوب کلی سیاست‌هایی که در کویت و استانبول تصویب گردید برای توسعه تأسیسات زیربنایی حمل و نقل و ارتباطات اولویت خاصی قرار داده‌است و از تصمیم درخصوص دهه حمل و نقل و ارتباطات در منطقه اكو (۲۰۰۴-۱۹۹۵) استقبال نمودند. در این راستا یک طرح کلی (Outline Plan) در شهر آلماتی مورد تصویب قرار گرفته که به موجب آن کشورهای اكو به یکدیگر و جهان خارج متصل می‌گردند. یک گروه کارشناسان ارشد تعیین گردیده‌اند تا راهها و وسایل موردنیاز اجرای طرح کلی Outline Plan را پیشنهاد نمایند.

۸. ابراز خوشنودی نمودند که تعدادی موافقت‌نامه توسط کشورهای عضو در زمینه تجارت، حمل و نقل هوایی و دریایی، بانکداری، بیمه اتکایی و فرهنگی و علمی منعقد گردیده‌است. این توافق‌ها موجب گسترش همکاری‌های منطقه‌ای و تقویت چارچوب نهادی اكو می‌گردد.

۹. ابراز قدردانی نمودند از توسعه ارتباطات سودمند بین اكو و سازمان‌های بین‌المللی

۱۰. توافق نمودند که تقویت همکاری بین کشورهای عضو در تمام بخش‌ها

۱۱. درخصوص نیاز به پی‌گیری سریع و مؤثر، و همچنین پایبندی به محدوده زمانی در نظر گرفته شده برای اجرای تصمیمات سازمان تأکید و توافق نمودند برای نیل به این منظور اقدامات لازم در سطح ملی انجام گیرد.

۱۲. از تأسیس گروه خبرگان برای تقویت کارآیی اکو استقبال نمودند.

۱۳. تصمیم گرفتند که روز ۲۸ نوامبر، روز پیوستن اعضا جدید به سازمان به عنوان روز تقویت آگاهی در بین اعضا درخصوص اکو و فعالیت‌های آن تعیین گردد.

۱۴. تعهد خود درخصوص تقویت اکو با توجه به روح حاکم در معاهده از میر و اهداف مندرج در طرح عمل کویته و اعلامیه استانبول را مورد تأکید قرار دادند.

۱۵. ابراز اطمینان نمودند که اجلاس سران اسلام‌آباد نقطه عطف دیگری در تقویت همکاری بین کشورهای عضو اکو خواهد بود.

بیانیه مشترک چهارمین اجلاس سران اكو

۱۴-۱۵ مه ۱۹۹۶ (۲۵-۲۶ اردیبهشت ماه ۱۳۷۵)

عشق آباد

چهارمین اجلاس سران سازمان همکاری اقتصادی در تاریخ ۱۴-۱۵ مه ۱۹۹۶ برابر با ۲۵ و ۲۶ اردیبهشت ماه ۱۳۷۵ در عشق آباد و به ریاست جناب آقای صفر مرادنیازوف ترکمنباشی رئیس جمهور ترکمنستان و با شرکت رؤسای کشورهای عضو سازمان به شرح ذیل برگزار گردید:

۱. جناب آقای برهان الدین ربانی رئیس جمهور دولت اسلامی افغانستان
۲. جناب آقای حیدرعلی اف رئیس جمهور، جمهوری آذربایجان
۳. جناب آقای هاشمی رفسنجانی رئیس جمهور، جمهوری اسلامی ایران
۴. جناب آقای نور سلطان نظربایف رئیس جمهور قزاقستان
۵. جناب آقای اصغر آقایف رئیس جمهور قرقیزستان
۶. جناب آقای فاروق احمد لغاری رئیس جمهور، جمهوری اسلامی پاکستان
۷. جناب آقای امامعلی رحمانف رئیس جمهور تاجیکستان
۸. جناب آقای سلیمان دمیرل رئیس جمهور، جمهوری ترکیه
۹. جناب آقای صفر مراد نیازف رئیس جمهور ترکمنستان

در این زمینه سران کشورهای عضو اکو:

- با در نظر گرفتن اهداف و مقاصد سازمان همکاری اقتصادی مندرج در منشور

سازمان (عهدنامه از میر)

- با توجه به پیوندهای دیرینه تاریخی و فرهنگی مردم کشورهای عضو

- با آگاهی از تغییر و تحولات بین‌المللی و تأثیر آن بر منطقه اکو

- با تأیید تصمیم خود مبنی بر ارتقاء رفاه مردم کشورهای عضو از طریق افزایش

همکاری در چارچوب اکو

- با یادآوری اولین بیانیه سران در تهران، دومین بیانیه سران در استانبول و اعلامیه

اسلام‌آباد.

- با توجه به مفاد طرح عمل کویت، اعلامیه استانبول و طرح عمل آلماتی برای

توسعه حمل و نقل در منطقه اکو

- با توجه به گزارش دبیرکل اکو درباره فعالیت‌های سازمان از آخرین اجلاس سران در

اسلام‌آباد:

۱. تعهد خود را نسبت به اهداف و مقاصد اکو در خصوص همکاری منطقه‌ای چندجانبه

برای رفاه مردم منطقه اکو مورد تأیید مجدد قرار دادند.

۲. تصمیمات متخذه در ششمین اجلاس شورای وزیران اکو در عشق‌آباد (مه ۱۹۹۶) را

تأیید کردند.

۳. بر لزوم تقویت اکو در چارچوب گسترش یافته آن تأکید کرده و در این زمینه از کار

شایسته گروه خبرگان در خصوص تقویت اکو قدردانی کردند و دستور دادند که توصیه‌های این

انرژی با در نظر گرفتن توسعه روند همکاری اقتصادی منطقه‌ای تأکید کردند.

۵. از دولت‌های عضو خواستند، ضمن مشارکت فعال، اجرای سریع پروژه‌های دارای اولویت در طرح عمل اكو را با شامل نمودن آنها در طرح‌های ملی خود و یا از طریق ترتیبات دوجانبه و منطقه‌ای تضمین نمایند.

۶. ایجاد سریع مؤسسات اكو براساس موافقت‌نامه‌های امضاء شده در سومین اجلاس سران در اسلام‌آباد و اجرای سریع موافقت‌نامه ترانزیت تجارت اكو را با نهایی کردن مقررات ترانزیت از جمله آئین‌نامه‌های گمرکی مرضی‌الطرفین طبق کنوانسیون‌های بین‌المللی و قراردادهای ترانزیت چندجانبه که توسط کشورهای عضو به امضاء رسیده است، خواستار گردیدند.

۷. از افتتاح راه‌آهن تجن، سرخس، مشهد به عنوان پل ارتباطی که کشورهای آسیای میانه عضو اكو را با بنادر ایرانی در خلیج فارس و دریای عمان و همچنین با اروپا از طریق ترکیه متصل می‌نماید، استقبال کردند.

۸. از نهایی شدن ترتیبات برای بهره‌برداری از جاده قره‌قوم به عنوان ارتباط جاده‌ای جهت ارتقاء مبادلات اقتصادی و تجارت بین کشورهای عضو ابراز رضایت کردند.

۹. بر لزوم تکمیل سریع باقیمانده ارتباطات جاده‌ای و راه‌آهن در منطقه اكو موردنظر طرح عمل آلمانی که دسترسی کشورهای افغانستان، آذربایجان، قزاقستان، قرقیزستان، تاجیکستان، ترکمنستان و ازبکستان را از طریق ایران و پاکستان و ترکیه تأمین می‌نماید و با تأکید خاص به راه‌های ترانزیت که تاجیکستان و ازبکستان را از طریق افغانستان به بنادر کراچی و گواتر متصل می‌کند تأکید کردند. همچنین اولویت تکمیل خطوط راه‌آهن بین کوشکا - هرات -

گاز ترکمنستان به اروپا از طریق ایران، ترکیه و خط دیگر به پاکستان از طریق افغانستان و همچنین خط لوله از ایران به پاکستان ابراز رضایت نمودند. همچنین کشورهای آسیای میانه می‌توانند از این خطوط جهت صادرات گاز خود استفاده نمایند.

۱۱. توصیه نمودند به عنوان بخشی از بازنگری جدید ترتیبات تعرفه ترجیحی اکو امکان حذف مرحله‌ای موانع تجاری در منطقه اکو را با در نظر گرفتن تجربیات دیگر روندهای اقتصادی منطقه‌ای و جهانی و تعهدات بین‌المللی کشورهای عضو مورد بررسی قرار گیرد.

۱۲. توصیه کردند که کمیته‌ای متشکل از نمایندگان بانک‌های مرکزی اکو به منظور تهیه پیشنهاد جامعی برای ایجاد ترتیبات پرداخت متقابل به کشورهای علاقمند جهت تسویه حساب‌های تجاری و حمل و نقل برای غلبه بر مشکلات بازپرداخت و تبدیل پول که بعضی از کشورهای عضو با آن روبرو هستند، تشکیل گردد.

۱۳. اهمیت نقش بخش خصوصی در توسعه اقتصادی منطقه را پذیرفتند و حمایت کامل خود را از روند جاری تعدیلات ساختار و خصوصی‌سازی در کشورهای عضو اکو اعلام نمودند.

۱۴. ترتیبات همکاری اکو با دیگر سازمان‌های بزرگ منطقه‌ای و بین‌المللی و مؤسسات داخلی و خارج از چارچوب سازمان ملل را تأیید نمودند.

۱۵. از تصویب قطعنامه همکاری اکو و سازمان ملل در پنجاهمین اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل استقبال کردند.

۱۶. خواستار نهادینه شدن ارتباط و تبادل نظر منظم و مستمر بین اکو و دیگر سازمان‌های عمده منطقه‌ای از طریق گروه‌های تماس در ژنو و نیویورک گردیدند.

همبستگی در منطقه اکو به عنوان گامی جهت سرعت بخشیدن به روند توسعه اقتصادی و ایجاد همبستگی و همکاری بیشتر بین ملل کشورهای عضو را پذیرفتند.

۱۹. از کمک مهم دبیرکل به روند همکاری منطقه‌ای در دوران شکل‌گیری اکو در چارچوب گسترش یافته آن قدردانی کردند و تلاش‌های بی‌وقفه و مهارت‌های دیپلماتیک و حرفه‌ای ایشان را در پی‌گیری اصلاح و تحکیم سازمان و ارتقاء محبوبیت منطقه‌ای و بین‌المللی آن مورد تشویق قرار دادند.

۲۰. از انتصاب دبیرکل جدید اکو از ترکیه که از اوت ۱۹۹۶ به اجرا در خواهد آمد استقبال کردند و اظهار اطمینان نمودند ایشان نیز روند اکو در افزایش همکاری منطقه‌ای را ادامه خواهند داد.

۲۱. با تشکر پیشنهاد کشور قزاقستان را برای میزبانی پنجمین اجلاس سران در سال ۱۹۹۸ پذیرفتند.

سران دولت‌ها/کشورهای شرکت‌کننده تشکر و قدردانی خود را از رئیس جمهور، مردم و دولت ترکمنستان برای استقبال گرم و مهمان‌نوازی صمیمانه آنها در دوران اقامت خود در ترکمنستان و ترتیبات بسیار عالی برای برگزاری اجلاس سران ابراز نمودند.

اجلاس فوق العاده

اعلامیه عشق آباد

درباره توسعه حمل و نقل ارتباطات، زیربنائی

و شبکه خطوط لوله فراملی در منطقه اکو

۲۴-۲۳ اردیبهشت ۱۳۷۶ (۱۳-۱۲ مه ۱۹۹۷)

سران کشورها / دولت‌ها در جوی دوستانه و برادرانه درباره موضوعات مورد علاقه در زمینه‌های حمل و نقل، ارتباطات و انرژی تبادل نظر کردند در این راستا سران کشورها/دولت‌ها:
- باتوجه به مفاد عهدنامه ازبک، طرح عمل کویت، اعلامیه استانبول و تأکید استراتژی همکاری اقتصادی برای منطقه اکو در پی‌گیری اهداف دارای اولویت در زمینه‌های تجارت حمل و نقل، ارتباطات و انرژی بویژه در مورد اقدامات تسهیلات ترانزیت انرژی، خطوط لوله، نفت و گاز و دیگر منابع انرژی از جمله دسترسی به بازارهای بین‌المللی.
- با تأکید مجدد عزم خود برای ایجاد و تقویت زیرساخت‌های فیزیکی متصل‌کننده کشورهای اکو از طریق مسیرها و خطوط مواصاتی مناسب جاده‌ای، راه‌آهن و هوایی و شبکه‌های لوله نفت و گاز.

با تأکید بر اهمیت تسریع روند همکاری‌های منطقه‌ای در زمینه‌های ترجیحی حمل و نقل، ارتباطات، تجارت و انرژی که در اعلامیه عشق‌آباد طی اجلاس چهارم سران به تصویب رسیده است.

- با یادآوری تأیید مثبت مندرج در قطعنامه مجمع عمومی سازمان ملل طی پنجاه و یکمین اجلاس آن مبنی بر اذعان به منابع و پتانسیل‌های سازمان اکو به عنوان مجمعی دائمی برای همکاری درون منطقه‌ای، مشورت و هماهنگی برای ارتقاء توسعه اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی و گام‌هایی که تاکنون برای فراهم نمودن دسترسی بیشتر کشورهای محصور در خشکی منطقه به دیگر مناطق، برداشته شده‌است و لزوم پیوستن واحدهای مختلف سیستم سازمان ملل به تلاش‌هایی در جهت اجرای طرح‌ها و برنامه‌های اکو.

برای ابراز تعهد خود جهت ارتقاء رفاه مردم منطقه اکو از طریق تلاش‌های هماهنگ در بخش‌های حمل و نقل، ارتباطات و انرژی موارد ذیل را مورد تأیید قرار دارند:

۱. برنامه عمل مصوب دهه حمل و نقل و ارتباطات، احداث خطوط لوله نفت و گاز در منطقه اکو به عنوان نیاز فوری و هدف دارای اولویت مورد شناسایی قرار گیرند.

۲. به منظور تهیه سیاست تعرفه‌ای مرضی‌الطرفین و استانداردهای فنی هماهنگ و یکسان برای راه‌آهن منطقه اکو، و توسعه و اجرای مؤثر موفقیت‌آمیز راه‌آهن ماوراء آسیایی و تسهیل گسترش تجارت، جهانگردی و همکاری اقتصادی میان کشورهای عضو توسط کارشناسان کشورهای ذیربط توصیه‌هایی تنظیم گردد.

۳. افتتاح خط آهن مشهد - سرخس - تاجن به عنوان سرپل ارتباطی آذربایجان و کشورهای آسیای مرکزی با بنادر خلیج فارس و دریای عمان و همچنین با کشورهای اروپایی از طریق ارتباط زمینی و راه‌آهن با بنادر دریای سیاه و مدیترانه به وسیله ترکیه و نهایی کردن ترتیباتی برای بهره‌برداری از بزرگراه قره قروم جهت تسهیل مبادلات تجاری و بازرگانی میان کشورهای عضو تحولات مثبتی می‌باشد. لازم است برای تکمیل خطوط ارتباطی جاده‌ای و

ترکیه همانطور که در طرح عمل آلماتی آمده و طبق توافقات متقابل اقدامات لازم بعمل آوردند.

همچنین باید به پروژه‌های زیر اولویت داده شود:

تکمیل خطوط راه‌آهن بین کرمان - زاهدان، بافق - مشهد و کارس - آکتاس - بویوک - کاسیک، باکو، اجرای سریع مطالعات امکان‌سنجی، تحقیقات و مهندسی و کارهای ساختمانی در راه‌آهن کوشکا - هرات - قندهار - چمان و ترکز - جیراتون - مزارشریف - هرات - قندهار - چمان، آندیجان - توروگارت، همچنین ارالیف - ترکمنباشی - گارانجیک - بندر ترکمن و میان آستارا (آذربایجان) - رشت - قزوین و بزرگراه کولیاب، کالی، خومب، خورک، مرغاب، قره قروم و جاده‌های آلماتی - بیشکک - توروگارت - گیلگیت - حسن آبدال و آندیژان - اوش - ایرکشتام، نیژینی پیانچ - شرکان بندر - کابل و بنو - آکجیگیت - جانگرات - جوجیلی، ترمز - خیراتون - مزارشریف - کابل - جلال‌آباد - پیشاور - کراچی، هرات - فراه - قندهار - کویته - کراچی / گوادر، جاده‌های ارتباطی میان عشق‌آباد و بندر یا بنادر کراچی / گوادر که از میان سینبولدوک - قندهار - هرات می‌گذرد و جاده ارتباطی میان ترمز و هرات از طریق شبرگان - میمنه، راه‌آهن چابهار - زاهدان، راه‌آهن اراک - خسروی، جاده کران - راور - دیهوک، کرمان - شادآباد - نهبندان - زابل - پلدشت به مرند - ارومیه، سنندج، خرم‌آباد، اهواز، خرمشهر، آبادان و بندر امام بزرگراه میانه - اردبیل - پاس‌آباد (ایران) - ایمشلی (آذربایجان)، سداراک (آذربایجان) - کارس (ترکیه)، بالیکچی - اوش - آندیژان، باکو - گویمیزی کورپو - هوپا - طرابوزان، و ساخت پل‌های جاده‌ای بر روی رودخانه آمودریا در حومه فاراب.

وزرای حمل و نقل در اجلاس آینده خود که برای دسامبر ۱۹۹۷ در عشق‌آباد پیش‌بینی

شده‌است، مسیرهای ارتباطی فوق‌الذکر را به عنوان بخشی از برنامه‌های عمل برای دهه حمل و

تجارت بین‌الملل و همکاری اجتماعی و فرهنگی میان مردم منطقه گام‌های اساسی برداشته شود.

۵. باتوجه به نیاز فوری به توسعه راه‌آهن منطقه، همکاری نزدیک کشورهای عضو اکو ارتقاء یابد و جهت ساخت و تعمیر لوکوموتیوها، واگن‌های مسافری و باری، کانتینرها و دیگر تجهیزات راه‌آهن، منابع خود کشورهای عضو اکو و همچنین اعتبارات ترجیحی مؤسسات مالی بین‌المللی که به موجب ضمانت‌نامه‌های کشورهای عضو و دیگر منابع مالی صادر می‌شود مورد استفاده قرارگیرد.

۶. امکان ایجاد کنسرسیوم‌های منطقه‌ای برای توسعه شبکه‌های جاده و راه‌آهن و زیرساخت‌های جاده‌ای مطابق با استانداردهای بین‌المللی توسط کارشناسان ذیربط کشورهای عضو مورد بررسی قرارگیرد و به اجلاس آینده سران ارائه گردد.

انعقاد قرارداد بین قزاقستان و ترکمنستان برای ایجاد کنسرسیومی تحت مدیریت جناب آقای صفرمرادنیازوف رئیس جمهور ترکمنستان به منظور احداث حلقه مفقوده خط‌آهن ارالیف - بکتاش - ترکمنباشی - بندر ترکمن یا اوزن - گزیل گایا - گازانجیک - بندر ترکمن از راهروی ارتباطی شمال - جنوب یک اقدام اساسی در همکاری منطقه‌ای می‌باشد. دیگر کشورهای عضو نیز می‌توانند مشارکت خود را برای گسترش دامنه و نتایج مثبت این سرمایه‌گذاری مشترک براساس چندجانبه مورد بررسی قراردهند.

۷. راه‌اندازی شرکت کشتیرانی اکو بیانگر توان بالقوه‌ای است که منطقه اکو برای توسعه و ارتقاء روابط تجاری و بازرگانی کشورهای عضو با یکدیگر و با دیگر مناطق در اختیار دارد. کشورهایی که عضو این پروژه نیستند امکان پیوستن خود به آن و ارائه کمک و تسهیلات برای

۹. سیستم اطلاعات بار پیشرفته (ACIS) همچنین ASYCUDA (سیستم اطلاعات گمرکی آنکتاد) که با دیگر سیستم‌های مورد استفاده منطبق و هماهنگ است در هر کشور عضو با کمک فنی آنکتاد / UNDP ارائه شود تا زمانی که TAEFOS (شبکه فیبر نوری آسیا و اروپا) کشورهای منطقه را در سال ۱۹۹۷ بهم مرتبط سازد.

۱۰. چارچوب موافقت‌نامه حمل و نقل ترانزیت به کمک بانک توسعه اسلامی، اسکاپ و آنکتاد در اسرع وقت تنظیم و نهایی و امضاء شود.

۱۱. به منظور توسعه تجارت در منطقه اکو کشورهای عضو بایستی مسئله ایجاد مؤسسات ضامن خود را طبق مفاد کنوانسیون گمرکی حمل و نقل بین‌المللی Carnet TIR نهایی نمایند.

۱۲. موافقت‌نامه ترانزیت تجاری با تکمیل تشریفات لازم، در آینده نزدیک به اجرا درخواهد آمد. در این راستا ایجاد کمیته ترانزیت تجاری در سال ۱۹۹۷ در عشق‌آباد مبادلات تجاری و جریان کالاها در داخل منطقه را تسهیل خواهد کرد.

۱۳. منطقه اکو با دارا بودن منابع طبیعی نی نفت، گاز، برق، نیروی انسانی ماهر و زیرساخت‌ها توان تبدیل شدن به یکی از مناطق پیشرفت جهان را داراست. همکاری منطقه‌ای در این زمینه‌ها و استفاده حداکثر از منابع و امکانات بالقوه موجود کشورهای عضو، مکملیت‌های اقتصادها، افزایش تولید، توانمندی اقتصادی و فنی، استفاده بهینه از منابع انرژی و بهبود پیشرفت محیط اقتصادی - اجتماعی منطقه اکو را ارتقاء خواهد بخشید.

در پیگیری موارد مذکور یک گروه کارشناسی ارشد به منظور ارائه توصیه‌هایی جهت اجرای سریع پروژه‌های مورد توافق، تعیین راه‌های قابل قبول آینده در چارچوب دورنمای

می‌شود. لذا ایجاد کنسرسیوم منطقه‌ای برای احداث خطوط لوله نفت و گاز در مسیرهای ذیل می‌تواند مورد بررسی قرارگیرد:

خطوط لوله نفت

- قزاقستان - ازبکستان - ترکمنستان - افغانستان به پاکستان
- خط لوله نفت از آسیای مرکزی به خلیج فارس از طریق ایران

خطوط لوله گاز

- ترکمنستان - ایران - ترکیه به اروپا
  - انتقال گاز از ازبکستان و ترکمنستان از طریق افغانستان به پاکستان
- علاوه بر مسیرهای مذکور ترکمنستان پیشنهاد کرده‌است خط لوله جدیدی از ترکمنستان به آسیای شرقی از طریق ازبکستان، قرقیزستان و قزاقستان و همچنین از ترکمنستان به آذربایجان (از طریق دریای خزر) و ترکیه احداث شود که این موضوع توسط کمیته ویژه‌ای در اسرع وقت بررسی خواهد شد.
- در این راستا کشورهای عضو اكو می‌توانند طرح‌های قابل رقابت و با حداکثر صرفه اقتصادی را درخصوص اکتشاف، توسعه و انتقال نفت و گاز به دبیرخانه اكو ارسال نمایند و دبیرخانه کمیته ویژه‌ای برای بررسی و تهیه چارچوب سندی شامل خط مشی‌های فنی در زمینه انتقال نفت و گاز تشکیل خواهد داد و آن را به اجلاس بعدی سران اكو ارائه خواهد کرد.
۱۵. به منظور افزایش مؤثر کارکرد موازی سیستم‌های برق کشورهای اكو و باتوجه به

بیانیه آلماتی

پنجمین اجلاس سران اکو

آلماتی - ۱۱ ماه مه ۱۹۹۸

۲۱ اردیبهشت ۱۳۷۷

پنجمین اجلاس سران کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی (اکو) در ۱۱ ماه مه در شهر آلماتی قزاقستان برگزار گردید. جناب آقای نورسلطان نظربایف رئیس جمهور قزاقستان ریاست این جلسه را به عهده داشتند.

- جناب آقای برهان‌الدین ربانی، رئیس جمهوری دولت اسلامی افغانستان

- جناب آقای آرتور رئیس زاده، نخست وزیر جمهوری آذربایجان

- جناب آقای سیدمحمد خاتمی، رئیس جمهور جمهوری اسلامی ایران

- جناب آقای عسگر آقایف رئیس جمهوری قرقیزستان

- جناب آقای محمد نواز شریف، نخست وزیر جمهوری اسلامی پاکستان

- جناب آقای امامعلی رحمانف رئیس جمهوری تاجیکستان

- جناب آقای سلیمان دمیرل رئیس جمهوری ترکیه

- جناب آقای صفر مراد نیازاف رئیس جمهوری ترکمنستان

- جناب آقای اسلام کریموف، رئیس جمهور جمهوری ازبکستان

با در نظر گرفتن اهداف سازمان همکاری اقتصادی و مفاد دیگر معاهده از میر، با تأکید مجدد بر اراده راسخ خود جهت بهبود وضع زندگی ملت‌های کشورهای عضو از طریق همکاری گسترده و در چارچوب استراتژی همکاری اقتصادی که شامل عناصر اصلی برنامه عمل کوئته و طرح آلماتی برای توسعه بخش حمل و نقل در منطقه اكو می‌باشد و با تعقیب اهداف پیش‌بینی شده در زمینه‌های دارای اولویت تجارت، حمل و نقل و ارتباطات و انرژی.

با یادآوری بیانیه تهران اولین اجلاس سران که در فوریه ۱۹۹۲ برگزار گردید، بیانیه مشترک و اعلامیه مصوبه دومین اجلاس سران اكو که در ماه جولای ۱۹۹۳ در استانبول برگزار گردید. بیانیه مشترک و اعلامیه اسلام‌آباد سومین اجلاس سران که در مارس ۱۹۹۵ در عشق‌آباد برگزار گردید و اعلامیه عشق‌آباد چهارمین اجلاس سران که در ماه مه ۱۹۹۶ در عشق‌آباد برگزار گردید و اعلامیه عشق‌آباد در خصوص توسعه زیربنای حمل و نقل و ارتباطات و شبکه خطوط لوله در منطقه اكو که در اجلاس فوق‌العاده سران در مه که ۱۹۹۷ در عشق‌آباد صادر گردید.

با آگاهی از تحولات جدید در سطح جهان نقش حیاتی منطقه اكو در آستانه هزاره جدید با موقعیت استراتژیکی خود و منابع فنی طبیعی و امکانات وسیع اقتصادی.

با یادآوری قطعنامه شماره ۵۲/۲۰ مجمع عمومی ملل متحد مورخ ۲۰ نوامبر ۱۹۹۷ که طی آن این سازمان جهانی اهداف و سازمان همکاری اقتصادی را مورد ستایش قرار داده و تأیید نمود، که امکانات و منابع بالقوه کشورهای عضو این سازمان را در نهادی دائمی برای همکاری منطقه‌ای مشورت و هماهنگی در جهت توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی قرار داده و

اکو و هماهنگی بهتر و اجرای بهتر طرح‌ها و برنامه‌های مربوطه است،

با در نظر گرفتن گزارش دبیرکل اکو در خصوص فعالیت‌های سازمان از زمان اجلاس

فوق‌العاده سران که در ماه مه ۱۹۹۷ در عشق‌آباد برگزار گردید.

۱. پشتیبانی از تصمیمات متخذه در هفتمین و هشتمین اجلاس شورای وزیران اکو که در

تهران در آوریل ۱۹۹۷ و آلمانی در ماه مه ۱۹۹۸ برگزار گردید.

۲. تأکید بر ضرورت بذل توجه خاص به زمینه‌های دارای اولویت همکاری و

درخواست از کشورهای عضو برای مشارکت فعال در این زمینه‌ها و اجرای طرح‌ها و برنامه‌ها،

۳. تصمیم خود را مبنی بر تکمیل نمودن تشریفات ضروری برای راه‌اندازی بانک تجارت

و توسعه اکو و بیمه اتکایی اکو در سال ۱۹۹۸ مورد تأکید قرار دادند و از آمادگی بانک آسیای

مرکزی و سایر مؤسسات مالی کشورهای عضو اکو برای همکاری با این سازمان‌ها استقبال

نمودند.

۴. درخواست نمودند از کشورهای عضو که پروژه‌ها را امضاء کرده‌اند، جهت راه‌اندازی

و تأسیس سایر مؤسسات اکو مانند شرکت هواپیمایی اکو، بنیاد علمی اکو، مؤسسه فرهنگی

اکو، مؤسسه آموزش اکو هرچه سریعتر اقدام نمایند و از آنها خواستند که اقدامات لازم در ارتباط

با شرکت کشتیرانی اکو که در حال حاضر راه‌اندازی شده بعمل آورند.

۵. با تأکید مجدد بر اهمیت بخش‌های حمل و نقل و ارتباطات از کشورهای عضو

درخواست نمودند که تصمیمات متخذه در اجلاس فوق‌العاده اکو در عشق‌آباد در اهداف طرح

آلمانی برای توسعه بخش حمل و نقل در منطقه اکو را اجراء نمایند.

۶. استقبال از امضاء موافقت‌نامه حمل و نقل ترانزیت و از توصیه‌های وزرای حمل و

با سیستم کابل نوری ترانس آسیا استقبال نمودند و از کشورهای عضو درخواست نمودند که در زمینه‌های دیگر ارتباطات نیز همکاری‌های خود را گسترش دهند و کانال‌های ارتباطی و ماهواره‌ای و ساخت مشترک تجهیزات مخابراتی در منطقه اکو را افزایش دهند تا مخابرات در منطقه از کارایی بهتری برخوردار گردد.

۹. استقبال از لازم‌الاجراء شدن موافقت‌نامه تجارت ترانزیت، موافقت‌نامه تسهیل مقررات روادید برای بازرگانان کشورهای اکو تأسیس کمیته تجارت ترانزیت در عشق‌آباد و اظهار داشتند این اقدامات می‌تواند در جهت تسهیل تجارت و عبور کالا در منطقه اکو مفید واقع گردد و از دیگر کشورهای عضو درخواست نمودند به این موافقت‌نامه‌ها بپیوندند.

۱۰. همچنین استقبال کردند از امضاء یادداشت تفاهم درخصوص همکاری برای مبارزه با قاچاق و کارهای غیرقانونی گمرکی در کشورهای عضو، هدف از این یادداشت تفاهم فراهم‌آوردن امکانات برای پیشرفت امور در جهت جریان آرام کالا، ترافیک مسافر، همکاری برای مبارزه با قاچاق کالا، مواد روان‌گردان، مواد مخدر و تخلفات گمرکی می‌باشد.

۱۱. استقبال از تصویب قطعنامه تحکیم اقدامات مربوط به کنترل تجارت بین‌المللی مواد جدیدی که در تولید غیرقانونی مواد مخدر و مواد روان‌گردان مورد استفاده قرار می‌گیرند.

۱۲. تشویق کشورهای عضوی که هنوز به سازمان تجارت جهانی نپیوسته‌اند که اقدامات لازم برای پیوستن به این سازمان را انجام دهند و در روند ادغام اقتصادهای خود در نظام اقتصاد بازار آزاد جهانی تسریع نمایند،

۱۳. تقاضا از کشورهای عضو برای در نظر گرفتن امکان آزادسازی قوانین تجاری خود در

قبال یکدیگر و در جهت افزایش و توسعه تجارت منطقه‌ای،

اطاق بازرگانی اکو می‌تواند نقش مهمی در این ارتباط ایفا نماید و از اقداماتی که در منطقه برای تعدیل ساختاری و خصوصی بعمل می‌آید حمایت کامل نمودند.

۱۶. درخواست از کشورهای عضو که همکاری‌های خود در زمینه کشاورزی و صنعتی افزایش دهند و به کشورهای عضو و دبیرخانه توصیه نمودند که پیشنهادات و طرف‌های مشخص در این ارتباط تهیه نمایند و این طرح‌ها را می‌توان از طریق تلاش‌های مشترک و یا کمک با سازمان غذا و کشاورزی (فائو) و سازمان صنعتی و توسعه ملل متحد اجرانمود.

۱۷. ابراز قدردانی از ارائه تغییرات در سیاست‌های کشاورزی و اصلاحات نهادی در کشورهای آسیای مرکزی و آذربایجان در جهت افزایش قدرت تولید و کارآئی در کشاورزی و صدور محصولات کشاورزی،

۱۸. تأکید بر اهمیت اجرای به موقع تصمیمات اتخاذ شده در خلال اجلاس فوق‌العاده سران در عشق‌آباد در ماه مه ۱۹۹۷، استقبال از فعالیتهای حمایتی در این رابطه و توافق برای در نظر گرفتن ارائه کمک در حد امکان برای ترانزیت انرژی در چارچوب اکو،

۱۹. تأکید بر اهمیت روزافزون موضوعات مربوط به محیط‌زیست و همچنین تأثیر روزافزون آن در توسعه پایدار منطقه و تأکید بر لزوم حفاظت هرچه بیشتر از محیط‌زیست در منطقه اکو از طریق همکاری‌های منطقه‌ای،

۲۰. استقبال از تصمیم سران کشورهای آسیای مرکزی در ایجاد یک صندوق بین‌المللی به منظور نجات دریای آرال و توصیه به کشورهای عضو اکو برای در نظر گرفتن امکان اجرای پروژه‌های بازسازی با کمک‌های فنی و مالی کشورهای اعضاء‌کننده و نهادهای منطقه‌ای و بین‌المللی در مناطقی که با فاجعه اقلیمی مواجه شده‌اند مانند دریای آرال، دریای خزر،

نمایند علی‌الخصوص در مورد توسعه امکانات زیربنایی حمل و نقل و ارتباطات و ایجاد شرایط بهتر برای کشورها بدون ساحل اكو جهت توسعه تجارت منطقه‌ای و بین‌الملل،

۲۲. توصیه نمودند که در تدوین برنامه‌های همکاری منطقه‌ای توجه لازم به تأمین نیازهای خاص کشورهای آسیای مرکزی و آذربایجان مبذول گردد تا این کشورها بتوانند به تدریج مرحله انتقالی به اقتصاد بازار را طی نمایند.

۲۳. ابراز رضایت در مورد تحولات اخیر جهت افزایش همکاری بین اكو مؤسسات منطقه‌ای و بین‌المللی در داخل و خارج سیستم سازمان ملل و از دبیرکل درخواست نمودند به تلاش‌های خود برای تقویت همکاری بنی اكو و سازمان‌های بین‌الملل ادامه دهند.

۲۴. استقبال از امضای یادداشت تفاهم میان اكو و سازمان خواروبار و کشاورزی (فائو) و همچنین امضای سند همکاری با برنامه کنترل مواد مخدر ملل متحد، و تقاضای کشورهای عضو برای کمک به اجرای موافقت‌نامه‌های مذکور و همچنین ابراز رضایت از تحولات اخیر میان اكو از یکسو و سازمان کنفرانس اسلامی و آسه‌آن از سوی دیگر.

۲۵. استقبال از ابتکار پاکستان برای میزبانی اجلاس اقتصادی سران آسیای مرکزی و جنوب آسیا در اسلام‌آباد در سپتامبر ۱۹۹۸ به منظور همکاری با مجمع اقتصادی جهانی، که فرصت مفیدی را برای سران کشورهای عضو و محافل تجاری این کشورها فراهم می‌آورد تا توانایی‌ها و آینده نوید بخش کشورهای خود را برای سایر شرکت‌کنندگان از محافل تجاری و مالی بین‌المللی تشریح نمایند،

۲۶. تقاضای کشورهای عضو برای شرکت در کنفرانس اقتصادی سران آسیای مرکزی و

جنوبی در بالاترین سطح ممکن،

مدرن برای دبیرخانه اکو که بتواند در محیط کاری بهتر کار کند،

۲۹. با ابراز تشکر پیشنهاد دولت قرقیزستان برای میزبانی ششمین اجلاس سران اکو در

بیشکک نیمه اول سال ۲۰۰۰ را قبول نمودند.

رؤسای کشور و دولت‌های عضو سازمان همکاری اقتصادی مراتب امتنان و قدردانی

خود را به رئیس جمهور، دولت و مردم جمهوری قزاقستان برای استقبال گرم و میهمانوازی

سخاوتمندانه در طول اقامت آنها در آلماتی و همچنین از بابت ترتیبات بسیار عالی اجلاس

سران ابراز نمودند.

فهرست منابع

۱. وزارت امور خارجه، آشنایی با سازمان‌های بین‌المللی جلد چهارم (تهران، واحد انتشارات روابط عمومی وزارت خارجه ۱۳۶۲).
۲. وزارت امور خارجه، دفتر امور سازمان همکاری اقتصادی (اکو)، بولتن اکو شماره‌های ۱ الی ۵۷
۳. وزارت امور خارجه، دفتر امور اکو، پرونده‌ها و گزارش‌های داخلی در مورد سازمان همکاری اقتصادی.

4. ECO Secretariat, Treaty of Izmir, and other documents on the reorganization and restructuring of ECO adopted at the 4th ECO Summit, May 1996, Ashgabat.

5. ECO, Secretariat, "ECO-A Review: 1992-96, Years of Transformation", May 1996.

6. ECO Secretariat, Declarations adopted and Documents considered at the 1st to 5th Summit Meetings.

9. ECO Secretariat, Annual Economic Report for the ECO Region, Document No. RPC-6/96 dated 4 December, 1996.
10. ECO Secretariat, Report of the Informal Meeting of the ECO Council of Ministers, held in New York on 27 September 1996, document No. COM-I/96/RPT.
11. ECO Secretariat, Report on the Second ECO- ASEAN Foreign Ministers Meeting, New York 1st October 1996, No. INT/ OAN/96.
12. ECO Secretariat, Report on ECO's participation in the 51st UNGA session, document No. INT/ OAN/96.
13. United Nations, General Assembly Resolution No. A/48/2 of 13 October 1993.
14. United Nations, General Assembly Resolution No. A/50/1 of 12 October 1995.
15. United Nations, General Assembly Resolution No. A/51/1.7/Rev. 1 dated 22 November 1996.
16. United Nations, General Assembly, Report of the Secretary General on cooperation between the United Nations and the Economic Cooperation Organization, document No. A/51/26 and Add.1.